ΑΡΧΑΙΑ

Β’ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Διαδραστικό Βοήθημα

Θεωρία - VideoΜαθήματα - Ασκήσεις

lisari.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ενότητα 2η - Γ' κλίση ουσιαστικών

Ενότητα 3η - Σύνδεση προτάσεων

- Σύνδεση προτάσεων ή όρων πρότασης
- Γ' κλίση ουσιαστικών

Ενότητα 4η - Υποτακτική
- Γ΄ κλίση επιθέτων

Ενότητα 5η - Απρόσωπη σύνταξη
- Υποτακτική ΕΝΕΣΤΩΤΑ του ρ. εἰμί & ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ των βαρύτονων ρημάτων ε.φ.

Ενότητα 6η - Επίθετα Γ' κλίσης

Ενότητα 7η - ΕΥΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ, ΜΕΛΛΟΝΤΑ & ΑΟΡΙΣΤΟΥ ενεργητικής φωνής
- Αναφορικές αντωνυμίες

Ενότητα 8η - ΕΥΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ του ρ. εἰμί και ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ των βαρύτονων ρημάτων ε.φ.
- Άμεσο και έμμεσο αντικείμενο

Ενότητα 9η - Η μετοχή

Ενότητα 11η - Προστακτική ενεστώτα και αορίστου ενεργητικής φωνής

Ενότητα 12η - Προστακτική Ενεστώτα ρ. εἰμί και παρακειμένου των βαρύτονων ρημάτων Ε.Φ.

Ενότητα 13η - Υποτακτική βαρύτονων ρημάτων μέσης φωνής

Ενότητα 14η - Προσδιορισμοί

Ενότητα 15η - Ευκτική μέσης φωνής βαρύτονων ρημάτων
- Ομοιόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί

Ενότητα 16η - Οι κτητικές αντωνυμίες
- Οι ονοματικοί ετερόπτωτοι προσδιορισμοί

Ενότητα 17η - Οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί

2

2

Γ' ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Συμφωνόληκτα ουσιαστικά γ΄ κλίσης

1. Αφωνόληκτα

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Τα αφωνόληκτα τριτόκλιτα ουσιαστικά κατά το χαρακτήρα είναι:
α. ουρανικόληκτα (δηλαδή με χαρακτήρα **κ, γ, χ**)
β. χειλικόληκτα (δηλαδή με χαρακτήρα **π, β, φ**)
γ. οδοντικόληκτα (δηλαδή με χαρακτήρα **τ, δ, θ**)

Ουρανικόληκτα

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ον.	ὁ φύλα**ξ**	ἡ φλό**ξ**	οἱ φύλακ-**ες**	αἱ φλόγ-**ες**
Γεν.	τοῦ φύλακ-**ος**	τῆς φλογ-**ός**	τῶν φυλάκ-**ων**	τῶν φλογ-**ῶν**
Δοτ.	τῷ φύλακ-**ι**	τῇ φλογ-**ί**	τοῖς φύλα**ξ-ι(ν)**	ταῖς φλο**ξ-ί(ν)**
Αιτ.	τὸν φύλακ-**α**	τὴν φλόγ-**α**	τοὺς φύλακ-**ας**	τὰς φλόγ-**ας**
Κλ.	(ὦ) φύλα**ξ**	(ὦ) φλό**ξ**	(ὦ) φύλακ-**ες**	(ὦ) φλόγ-**ες**

Χειλικόληκτα

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ον.	ὁ γύ**ψ**	ὁ χάλυ**ψ**	οἱ γῦπ-**ες**	οἱ χάλυβ-**ες**
Γεν.	τοῦ γυπ-**ός**	τοῦ χάλυβ-**ος**	τῶν γυπ-**ῶν**	τῶν χαλύβ-**ων**
Δοτ.	τῷ γυπ-**ί**	τῷ χάλυβ-**ι**	τοῖς γυψ-**ί(ν)**	τοῖς χάλυψ-**ι(ν)**
Αιτ.	τὸν γῦπ-**α**	τὸν χάλυβ-**α**	τοὺς γῦπ-**ας**	τοὺς χάλυβ-**ας**
Κλ.	(ὦ) γύ**ψ**	(ὦ) χάλυ**ψ**	(ὦ) γῦπ-**ες**	(ὦ) χάλυβ-**ες**

Οδοντικόληκτα

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ον.	ὁ τάπης	ἡ ἔρις	οἱ τάπητ-**ες**	αἱ ἔριδ-**ες**
Γεν.	τοῦ τάπητ-**ος**	τῆς ἔριδ-**ος**	τῶν ταπήτ-**ων**	τῶν ἐρίδ-**ων**
Δοτ.	τῷ τάπητ-**ι**	τῇ ἔριδ-**ι**	τοῖς τάπη-**σι(ν)**	ταῖς ἔρι-**σι(ν)**
Αιτ.	τὸν τάπητ-**α**	τὴν **ἔριν**	τοὺς τάπητ-**ας**	τὰς ἔριδ-**ας**
Κλ.	(ὦ) τάπης	(ὦ) **ἔρι**	(ὦ) τάπητ-**ες**	(ὦ) ἔριδ-**ες**

Ανώμαλα Ουσιαστικά

Ενικός αριθμός

	Ουρανικόληκτα		Οδοντικόληκτα	
Ον.	ἡ γυνή	ὁ, ἡ παῖς	τὸ φῶς	τὸ οὖς
Γεν.	τῆς γυναικ-**ός**	τοῦ, τῆς παιδ-**ός**	τοῦ φωτ-**ός**	τοῦ ὠτ-**ός**
Δοτ.	τῇ γυναικ-**ί**	τῷ, τῇ παιδ-**ί**	τῷ φωτ-**ί**	τῷ ὠτ-**ί**
Αιτ.	τὴν γυναῖκ-**α**	τὸν, τὴν παῖδ-**α**	τὸ φῶς	τὸ οὖς
Κλ.	(ὦ) γύναι	(ὦ) παῖ	(ὦ) φῶς	(ὦ) οὖς

Πληθυντικός αριθμός

Ον.	αἱ γυναῖκ-**ες**	οἱ, αἱ παῖδ-**ες**	τὰ φῶτ-**α**	τὰ ὦτ-**α**
Γεν.	τῶν γυναικ-**ῶν**	τῶν παίδ-**ων**	τῶν φώτ-**ων**	τῶν ὤτ-**ων**
Δοτ.	ταῖς γυναι-**ξί(ν)**	τοῖς, ταῖς παι-**σί(ν)**	τοῖς φω-**σί(ν)**	τοῖς ὠ-**σί(ν)**
Αιτ.	τὰς γυναῖκ-**ας**	τοὺς, τὰς παῖδ-**ας**	τὰ φῶτ-**α**	τὰ ὦτ-**α**
Κλ.	(ὦ) γυναῖκ-**ες**	(ὦ) παῖδ-**ες**	(ὦ) φῶτ-**α**	(ὦ) ὦτ-**α**

Παρατηρήσεις:

1. Τα βαρύτονα οδοντικόληκτα σε **-ις** (γεν. **-ιδος, -ιτος, -ιθος**) σχηματίζουν την αιτιατική του ενικού σε **-ν** και την κλητική του ενικού χωρίς κατάληξη και χωρίς χαρακτήρα του θέματος: π.χ. τὴν ἔριν, (ὦ) ἔρι.

2. Το οξύτονο **τυραννίς** (γεν. **-ίδος**) σχηματίζει την κλητική του ενικού χωρίς κατάληξη: ὦ τυρραννί.

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

2. Ημιφωνόληκτα

Τα ημιφωνόληκτα τριτόκλιτα ουσιαστικά κατά το χαρακτήρα είναι:
α. ενρινόληκτα (δηλαδή με χαρακτήρα **ν**)
β. υγρόληκτα (δηλαδή με χαρακτήρα **λ, ρ**)
γ. σιγμόληκτα (δηλαδή με χαρακτήρα **σ**)

Ενρινόληκτα Μονόθεμα

Ενικός αριθμός

Ον.	ἡ ἀκτίς	ὁ πελεκάν	ὁ Ἕλλην	ὁ χειμών
Γεν.	τῆς ἀκτῖν-**ος**	τοῦ πελεκᾶν-**ος**	τοῦ Ἕλλην-**ος**	τοῦ χειμῶν-**ος**
Δοτ.	τῇ ἀκτῖν-**ι**	τῷ πελεκᾶν-**ι**	τῷ Ἕλλην-**ι**	τῷ χειμῶν-**ι**
Αιτ.	τὴν ἀκτῖν-**α**	τὸν πελεκᾶν-**α**	τὸν Ἕλλην-**α**	τὸν χειμῶν-**α**
Κλ.	(ὦ) ἀκτίς	(ὦ) πελεκάν	(ὦ) Ἕλλην	(ὦ) χειμών

Πληθυντικός αριθμός

Ον.	αἱ ἀκτῖν-**ες**	οἱ πελεκᾶν-**ες**	οἱ Ἕλλην-**ες**	οἱ χειμῶν-**ες**
Γεν.	τῶν ἀκτίν-**ων**	τῶν πελεκάν-**ων**	τῶν Ἑλλήν-**ων**	τῶν χειμών-**ων**
Δοτ.	ταῖς ἀκτῖ-**σι(ν)**	τοῖς πελεκᾶ-**σι(ν)**	τοῖς Ἕλλη-**σι(ν)**	τοῖς χειμῶ-**σι(ν)**
Αιτ.	τὰς ἀκτῖν-**ας**	τοὺς πελεκᾶν-**ας**	τοὺς Ἕλλην-**ας**	τοὺς χειμῶν-**ας**
Κλ.	(ὦ) ἀκτῖν-**ες**	(ὦ) πελεκᾶν-**ες**	(ὦ) Ἕλλην-**ες**	(ὦ) χειμῶν-**ες**

Ενρινόληκτα Διπλόθεμα

Ενικός αριθμός

Ον.	ὁ ποιμήν	ἡ εἰκών	ὁ γείτων
Γεν.	τοῦ ποιμέν-**ος**	τῆς εἰκόν-**ος**	τοῦ γείτον-**ος**
Δοτ.	τῷ ποιμέν-**ι**	τῇ εἰκόν-**ι**	τῷ γείτον-**ι**
Αιτ.	τὸν ποιμέν-**α**	τὴν εἰκόν-**α**	τὸν γείτον-**α**
Κλ.	(ὦ) ποιμήν	(ὦ) εἰκών	(ὦ) γεῖτον4

Πληθυντικός αριθμός

Ον.	οἱ ποιμέν-**ες**	αἱ εἰκόν-**ες**	οἱ γείτον-**ες**
Γεν.	τῶν ποιμέν-**ων**	τῶν εἰκόν-**ων**	τῶν γειτόν-**ων**
Δοτ.	τοῖς ποιμέ-**σι(ν)**	ταῖς εἰκό-**σι(ν)**	τοῖς γείτο-**σι(ν)**
Αιτ.	τοὺς ποιμέν-**ας**	τὰς εἰκόν-**ας**	τοὺς γείτον-**ας**
Κλ.	(ὦ) ποιμέν-**ες**	(ὦ) εἰκόν-**ες**	(ὦ) γείτον-**ες**

ONLINE TEST

Παρατηρήσεις:

1. Τα φωνήεντα **ι** και **α** εμπρός από το χαρακτήρα **ν** των ονομάτων σε **-ις** (γεν. **-ινος**) και **-αν** (γεν. **-ανος**) είναι **μακρόχρονα,**

π.χ. τῆς ἀκτῖν-ος, τοῦ πελεκᾶν-ος.

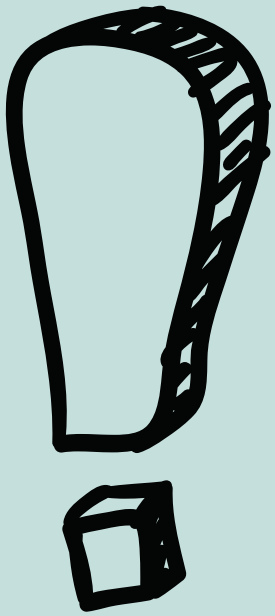

2. Από τα λήγοντα σε **-ων <u>μονόθεμα</u>** είναι:
α. τα αρσενικά οξύτονα, π.χ. ὁ ἀγών, ὁ αἰών.
β. τα περιεκτικά,

π.χ. ὁ ἐλαιών, ὁ δαφνών.

γ. τα μεγεθυντικά, π.χ. ὁ χείλων.
δ. τα κύρια ονόματα, π.χ. ὁ Ἀπόλλων, ὁ Σόλων.
ε. τα ονόματα τόπων και πόλεων, π.χ ὁ Κιθαιρών, ὁ Μαραθών.
στ. τα λήγοντα στη δημοτική σε -ούνι, π.χ. ὁ κώδων, ὁ σάπων.

3. Από τα λήγοντα σε -**ων διπλόθεμα** είναι:
α. τα θηλυκά οξύτονα, π.χ. ἡ ἀηδών, ἡ χελιδών.
β. τα αρσενικά οξύτονα: ὁ ἡγεμών, ὁ κανών, ὁ κηδεμών, ὁ Μακεδών, ὁ (συν)δαιτυμών.

4. Τα βαρύτονα σε **-ων** (γεν. **-ονος**) σχηματίζουν την κλητική με ο

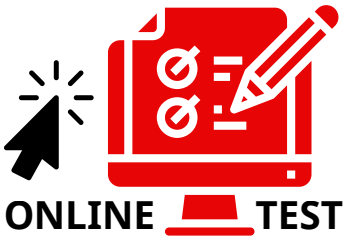

3

3

ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Συμπλεκτικοί:

τέ
καί
οὔτε
μήτε
οὐδέ
μηδέ

Αντιθετικοί:

μέν
δέ
μέντοι
ὅμως
ἀλλά
μήν
ἀλλὰ μήν
καὶ μήν
οὐ μὴν ἀλλά
καίτοι
καίπερ

Διαζευκτικοί:

ἤ
ἤτοι - ἤ
εἴτε - εἴτε
ἐάντε - ἐάντε
ἄντε - ἄντε
ἤντε - ἤντε

Αιτιολογικός:

γάρ

Συμπερασματικοί:

ἄρα
δή
οὖν
τοίνυν
οὔκουν
οὐκοῦν
τοιγάρτοι
τοιγαροῦν

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Ειδικοί:

ὅτι
ὡς

Υποθετικοί:

εἰ
ἐάν
ἄν
ἤν

Αιτιολογικοί:

ὅτι
διότι
ὡς
ἐπεί
ἐπειδή
εἰ

Χρονικοί:

ὡς
ὅτε
ὁπότε
ἐπεί
ἐπειδή
ἕως
ἕστε
ἄχρι
μέχρι
ἡνίκα
πρίν
ἐξ' οὗ,
ἐξ' ὅτου...

Συμπερασματικοί:

ὡς
ὥστε
ἐφ' ᾧ
ἐφ' ᾧτε

Τελικοί:

ἵνα
ὅπως
ὡς

Εναντιωματικοί:

εἰ καί
ἂν καί
ἐὰν καί
ἢν καί
καὶ εἰ
καὶ ἐάν
καὶ ἤν
καὶ ἄν
κἄν
μηδ' εἰ
μηδ' ἐάν
μηδ' ἄν
οὐδ' εἰ
οὐδ' ἐάν

Ενδοιαστικοί:

μή
μὴ οὐ

Αναφορικές αντωνυμίες επιρρήματα

ὅς
ὅσπερ
ὅστις
ὁπότερος
ὅσος
ὁπόσος
οἷος
ὁποῖος
ἡλίκος
ὁπηλίκος
ὁποδαπός
οὗ
ὅπου
οἷ
ὅποι
ᾗ
ὅπῃ
ὅπως
ὅθεν
ὁπόθεν...

ωτηματικές αντωνυμίες επιρρήματα:

τίς
ποῖος
πόσος
πότερος
πηλίκος
ποδαπός
ποῦ
ποῖ
πῇ
πῶς
πόθεν
πότε
πηνίκα
ποσάκις...

ONLINE TEST

Σύνδεση προτάσεων ή όρων πρότασης

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Παρατακτική ή κατά παράταξη σύνδεση προτάσεων

Όταν δύο ή περισσότερες όμοιες προτάσεις, κύριες ή δευτερεύουσες του ίδιου είδους, συνδέονται ισότιμα και τοποθετούνται η μία δίπλα στην άλλη (παρατάσσονται), τότε αυτή η σύνδεση ονομάζεται **παρατακτική .**

Π.χ Ὁ Ἀρταξέρξης **πείθεται** καὶ **συλλαμβάνει** τὸν Κῦρον.

Ὅτε ἐτελεύτησε Δαρεῖος **καὶ κατέστη** εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν.

Υποτακτική ή καθ' υπόταξη σύνδεση προτάσεων

Οι προτάσεις που συμπληρώνουν το νόημα μιας κύριας πρότασης χαρακτηρίζονται «δευτερεύουσες» ή «εξαρτημένες» και **υποτάσσονται** στην κύρια από την οποία εξαρτώνται, δηλ. δεν έχουν αυτοτελές και ολοκληρωμένο νόημα, αλλά εξυπηρετούν την κύρια, τότε αυτή η σύνδεση ονομάζεται **υποτακτική ή καθ' υπόταξη .** Είναι δυνατόν από εξαρτημένη πρόταση να εξαρτάται άλλη δευτερεύουσα. Στην περίπτωση αυτή η β΄ δευτερεύουσα υποτάσσεται στην α΄ δευτερεύουσα, που εξαρτάται από την κύρια.

Π.χ Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμισαν λελύσθαι τὰς σπονδάς, **διότι εἰς χεῖρας ἦλθον.**

Κῦρος ἔλεγε ὅτι φοβοῖτο **μὴ οἱ πολέμιοι ἐπιτεθεῖεν.**

Σχηματική παράσταση σύνδεσης

ΣΥΝΔΕΣΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΤΑΞΗ:

1. **Κύρια πρόταση + κύρια πρόταση**
2. **Δευτερεύουσα α΄ είδους + δευτερεύουσα α΄ είδους**

ΣΥΝΔΕΣΗ ΚΑΘ' ΥΠΟΤΑΞΗ:

1. Κύρια πρόταση + δευτερεύουσα πρόταση
2. Δευτερεύουσα ενός είδους + δευτερεύουσα άλλου είδους

Η σύνδεση των προτάσεων γίνεται με τους **συνδέσμους.** Απ' αυτούς άλλοι συνδέουν **παρατακτικά** και άλλοι **υποτακτικά ή καθ' υπόταξη.**

Οι παρατακτικοί σύνδεσμοι: →

α. Συνδέουν κύριες προτάσεις.

β. Συνδέουν όμοιες δευτερεύουσες.

γ. Συνδέουν όμοιους όρους μέσα στην ίδια πρόταση

Οι παρατακτικοί σύνδεσμοι είναι οι παρακάτω:

1. Οι Συμπλεκτικοί : τ έ , κα ί , ο ὔ τε, μ ή τε, ο ὐ δ έ , μηδ έ .
2. Οι Αντιθετικοί: μέν, δέ, μέντοι (= όμως), **ὅμως, ἀλλά, μήν** (= όμως), **ἀλλὰ μήν** (= αλλά όμως), **καὶ μήν** (= και όμως), **οὐ μὴν ἀλλά, καίτοι** (= και όμως), **καίπερ** (= αν και).
3. Οι Διαζευκτικοί: ἤ, ἤτοι - ἤ, εἴτε - εἴτε, ἐάντε - ἐάντε, ἄντε - ἄντε, ἤντε - ἤντε.
4. Ο Αιτιολογικός: γάρ.
5. Οι Συμπερασματικοί: ἄρα, δή, οὖν, τοίνυν, οὔκουν (= λοιπόν δεν), **οὐκοῦν** (= λοιπόν), **τοιγάρτοι** (= γι' αυτό λοιπόν, επομένως), **τοιγαροῦν** (= γι' αυτό λοιπόν, επομένως).

Οι υποτακτικοί σύνδεσμοι είναι οι παρακάτω:

1. Οι Ειδικοί: ὅτι, ὡς ειδικές προτάσεις.
2. Οι Υποθετικοί: εἰ, ἐάν, ἄν, ἤν εισάγουν **υποθετικές** προτάσεις.
3. Οι Χρονικοί: ὡς, ὅτε, ὁπότε, ἐπεί, ἐπειδή, ἕως, ἕστε, ἄχρι, μέχρι, ἡνίκα, πρίν, ἐξ' οὗ, ἐξ' ὅτου... εισάγουν **χρονικές** προτάσεις.
4. Οι Αιτιολογικοί: ὅτι, διότι, ὡς, ἐπεί, ἐπειδή, εἰ εισάγουν **αιτιολογικές** προτάσεις.
5. Οι Συμπερασματικοί: ὡς, ὥστε, ἐφ' ᾧ, ἐφ' ᾧτε εισάγουν **συμπερασματικές** προτάσεις.
6. Οι Τελικοί: ἵνα, ὅπως, ὡς εισάγουν **τελικές** προτάσεις.
7. Οι Εναντιωματικοί: εἰ καί, ἂν καί, ἐὰν καί, ἢν καί, καὶ εἰ, καὶ ἐάν, καὶ ἤν, καὶ ἄν, κἄν, μηδ' εἰ, μηδ' ἐάν, μηδ' ἄν, οὐδ' εἰ, οὐδ' ἐάν εισάγουν **εναντιωματικές** προτάσεις.
8. Οι Ενδοιαστικοί: μή (= μήπως)**, μὴ οὐ** (= μήπως δεν) εισάγουν **ενδοιαστικές** προτάσεις.
9. Οι Αναφορικές αντωνυμίες και τα αναφορικά επιρρήματα: ὅς, ὅσπερ, ὅστις, ὁπότερος, ὅσος, ὁπόσος, οἷος, ὁποῖος, ἡλίκος, ὁπηλίκος, ὁποδαπός, οὗ, ὅπου, οἷ, ὅποι, ᾗ, ὅπῃ, ὅπως, ὅθεν, ὁπόθεν... εισάγουν **αναφορικές ή πλάγιες ερωτηματικές** προτάσεις.
10. Οι Ερωτηματικές αντωνυμίες και τα ερωτηματικά επιρρήματα: τίς, ποῖος, πόσος, πότερος, πηλίκος, ποδαπός, ποῦ, ποῖ, πῇ, πῶς, πόθεν, πότε, πηνίκα, ποσάκις... εισάγουν **πλάγιες ερωτηματικές** προτάσεις.

→ **Ασύνδετο σχήμα**

Όμοιες προτάσεις (κύριες + κύριες, δευτερεύουσες + δευτερεύουσες) παρουσιάζονται η μία δίπλα στην άλλη χωρίς να συνδέονται με κανένα σύνδεσμο **απλώς χωρίζονται με κόμμα.**

Π.χ. Ἀκούω, τιμῶ, ἐπαινῶ τοὺς ἀγαθούς.

Συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνῃσκον.

ONLINE TEST

Γ΄ κλίση ουσιαστικών

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Συμφωνόληκτα ουσιαστικά γ΄ κλίσης

Ημιφωνόληκτα

Τα ημιφωνόληκτα τριτόκλιτα ουσιαστικά κατά το χαρακτήρα είναι:

α. ενρινόληκτα (δηλαδή με **χαρακτήρα ν**)
β. υγρόληκτα (δηλαδή με **χαρακτήρα λ, ρ**)
γ. σιγμόληκτα (δηλαδή με **χαρακτήρα σ**)

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Υγρόληκτα

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
	Μονόθεμα	**Διπλόθεμα**	**Μονόθεμα**	**Διπλόθεμα**
Ον.	ὁ κλητήρ	ὁ ῥήτωρ	οἱ κλητῆρ-ες	οἱ ῥήτορ-ες
Γεν.	τοῦ κλητῆρ-ος	τοῦ ῥήτορ-ος	τῶν κλητήρ-ων	τῶν ῥητόρ-ων
Δοτ.	τῷ κλητῆρ-ι	τῷ ῥήτορ-ι	τοῖς κλητῆρ-σι(ν)	τοῖς ῥήτορ-σι(ν)
Αιτ.	τὸν κλητῆρ-α	τὸν ῥήτορ-α	τοὺς κλητῆρ-ας	τοὺς ῥήτορ-ας
Κλ.	(ὦ) κλητήρ	(ὦ) ῥῆτορ1	(ὦ) κλητῆρ-ες	(ὦ) ῥήτορ-ες

Παρατήρηση:
Τα βαρύτονα σε **-ωρ** (γεν. **-ορος**) σχηματίζουν την κλητική με ο.

Συγκοπτόμενα

Ενικός αριθμός

Ον.	ὁ πατήρ	ὁ ἀνήρ	ἡ Δημήτηρ	ἡ μήτηρ
Γεν.	τοῦ πατρ**-ός**	τοῦ ἀνδρ**-ός**	τῆς Δήμητρ**-ος**	τῆς μητρ**-ός**
Δοτ.	τῷ πατρ**-ί**	τῷ ἀνδρ**-ί**	τῇ Δήμητρ**-ι**	τῇ μητρ**-ί**
Αιτ.	τὸν πατέρ**-α**	τὸν ἄνδρ**-α**	τὴν Δήμητρ**-α**	τὴν μητέρ**-α**
Κλ.	(ὦ) πάτερ	(ὦ) ἄνερ	(ὦ) Δήμητερ	(ὦ) μῆτερ

Πληθυντικός αριθμός

Ον.	οἱ πατέρ**-ες**	οἱ ἄνδρ**-ες**	-	αἱ μητέρ**-ες**
Γεν.	τῶν πατέρ**-ων**	τῶν ἀνδρ**-ῶν**	-	τῶν μητέρ**-ων**
Δοτ.	τοῖς πατρά**-σι(ν)**	τοῖς ἀνδρά**-σι(ν)**	-	ταῖς μητρά**-σι(ν)**
Αιτ.	τοὺς πατέρ**-ας**	τοὺς ἄνδρ**-ας**	-	τὰς μητέρ**-ας**
Κλ.	(ὦ) πατέρ**-ες**	(ὦ) ἄνδρ**-ες**	-	(ὦ) μητέρ**-ες**

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ον.	ἡ θυγάτηρ	ἡ γαστήρ	αἱ θυγατέρ-ες	αἱ γαστέρ-ες
Γεν.	τῆς θυγατρ-ός	τῆς γαστρ-ός	τῶν θυγατέρ-ων	τῶν γαστέρ-ων
Δοτ.	τῇ θυγατρ-ί	τῇ γαστρ-ί	ταῖς θυγατρά-σι(ν)	ταῖς γαστρά-σι(ν)
Αιτ.	τὴν θυγατέρ-α	τὴν γαστέρ-α	τὰς θυγατέρ-ας	τὰς γαστέρ-ας
Κλ.	(ὦ) θύγατερ	(ὦ) γαστήρ	(ὦ) θυγατέρ-ες	(ὦ) γαστέρ-ες

Παρατήρηση:

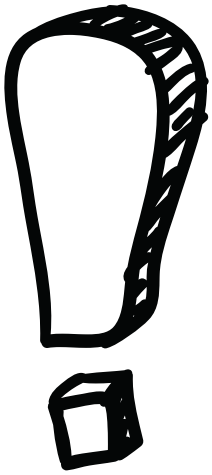

Τα ουσιαστικά **πατήρ, ἀνήρ, Δημήτηρ, μήτηρ, θυγάτηρ** και **γαστήρ** λέγονται **συγκοπτόμενα,** επειδή συγκόπτουν (= αποβάλλουν) το -ε- του θέματος σε ορισμένες πτώσεις.

π.χ. το **ῦ** πατέρος = πατρός,

τ **ῆ** ς μητέρος = μητρός.

Σιγμόληκτα

	Αρσενικά		Ουδέτερα	
Ενικός αριθμός				
Ον.	ὁ Σωκράτ**ης**	ὁ Περικλ**ῆς**	τὸ ἔθν**ος**	τὸ μέγεθ**ος**
Γεν.	τοῦ Σωκράτ**ους**	τοῦ Περικλ**έους**	τοῦ ἔθν**ους**	τοῦ μεγέθ**ους**
Δοτ.	τῷ Σωκράτ**ει**	τῷ Περικλ**εῖ**	τῷ ἔθν**ει**	τῷ μεγέθ**ει**
Αιτ.	τὸν Σωκράτ**η**	τὸν Περικλ**έα**	τὸ ἔθν**ος**	τὸ μέγεθ**ος**
Κλ.	(ὦ) Σώκρατ**ες**	(ὦ) Περίκλ**εις**	(ὦ) ἔθν**ος**	(ὦ) μέγεθ**ος**
Πληθυντικός αριθμός				
Ον.	οἱ Σωκράτ**αι**	οἱ Περικλ**εῖς**	τὰ ἔθν**η**	τὰ μεγέθ**η**
Γεν.	τῶν Σωκρατ**ῶν**	τῶν Περικλ**έων**	τῶν ἐθν**ῶν**	τῶν μεγεθ**ῶν**
Δοτ.	τοῖς Σωκράτ**αις**	------	τοῖς ἔθνεσ**ι(ν)**	τοῖς μεγέθε**σι(ν)**
Αιτ.	τοὺς Σωκράτ**ας**	τοὺς Περικλ**εῖς**	τὰ ἔθν**η**	τὰ μεγέθ**η**
Κλ.	(ὦ) Σωκράτ**αι**	(ὦ) Περικλ**εῖς**	(ὦ) ἔθν**η**	(ὦ) μεγέθ**η**

Παρατήρηση:

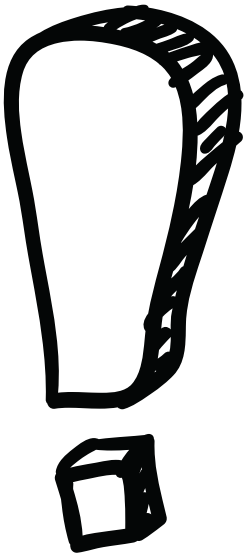

1. Τα αρσενικά σιγμόλικτα σε **-ης** (γεν. **-ους**) και -**ῆς** (γεν. **-έους**) είναι όλα κύρια ονόματα.

2. Τα κύρια ονόματα κανονικά έχουν μόνο ενικό αριθμό.
Όταν όμως χρησιμοποιούνται μεταφορικά, σχηματίζουν πληθυντικό

- εκείνα που λήγουν σε **-ης** σύμφωνα με την α΄ κλίση
  π.χ. οἱ Σωκράται·
- εκείνα που λήγουν σε **-ῆς** σύμφωνα με την γ΄ κλίση,
  π.χ. οἱ Περικλεῖς.

3. Η γενική πληθυντικού των ουσιαστικών **τὸ ἄνθος, τὸ χεῖλος** σχηματίζεται σε ἀνθέων, χειλέων, ενώ των ουσιαστικών **τὸ κέρδος** και **τὸ ὄρος** σχηματίζεται σε ὀρέων και ὀρῶν, και κερδέων και κερδῶν.

4

4

Η ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Στις Κύριες προτάσεις:

Η **υποτακτική έγκλιση** εκφράζει γενικά κάτι το **επιθυμητό ή προσδοκώμενο.** Δέχεται άρνηση **μή** και διακρίνεται σε:

1. Βουλητική υποτακτική **2. Απορηματική υποτακτική**

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

1. Βουλητική υποτακτική

Η **βουλητική υποτακτική** φανερώνει **βούληση του υποκειμένου** και διακρίνεται σε:

α. Προτρεπτική ή παρακελευσματική: Βρίσκεται μόνο στο **α΄ πρόσωπο ενικού και (κυρίως) πληθυντικού αριθμού**, αναπληρώνοντας τα αντίστοιχα πρόσωπα της προστακτικής. **Δηλώνει παραίνεση ή προτροπή, ώστε να γίνει ή όχι μια πράξη.** Το α΄ ενικό πρόσωπο κυρίως δηλώνει θετική προτροπή του υποκειμένου προς τον εαυτό του, ενώ το α΄ πληθυντικό εκφράζει προτροπή του ομιλητή προς τους ακροατές να συμμετάσχουν μαζί του σε κάποια ενέργεια. Η προτρεπτική υποτακτική συνοδεύεται συνήθως για έμφαση από προτρεπτικά μόρια, παρακελευσματικές λέξεις, όπως **ἄγε (δή), ἴθι (δή), φέρε (δή), δεῦρο, δεῦτε,** τα οποία λογίζονται ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί του τρόπου και μεταφράζονται εμπρός (λοιπόν).

Π.χ. Σκεψώμεθα δὲ καὶ τοῦτο.

Ἴθι δὴ μὴ ἀποκάμωμεν, ἀλλὰ τὰ λοιπὰ διασκεψώμεθα.

β. Αποτρεπτική ή απαγορευτική: Τίθεται σε **β΄** και **γ΄ πρόσωπο** και πάντα **σε χρόνο αόριστο.** Η διαφορά της από την προστακτική έγκειται στο ότι **εκφράζει απαγορευτική προειδοποίηση για πράξη που πρόκειται να αρχίσει,** ενώ η προστακτική δηλώνει απαγόρευση τέλεσης ή συνέχισης μιας πράξης.

Π.χ. Μηδαμῶς, ὦ βουλή, ταύτῃ **θῆσθε** τὴν ψῆφον.

2. Απορηματική υποτακτική

Η **απορηματική υποτακτική** εκφράζει **απορία του υποκειμένου** για το τι πρέπει να πράξει. Τίθεται σε **ερωτηματικές προτάσεις** και συνήθως στο **α΄ πρόσωπο.**

Π.χ. Ποίαν **ὁ**δόν **ἐ**πὶ τὸν βίον τράπωμαι;
Παραδῶμεν Κορινθίοις τὴν πόλιν;

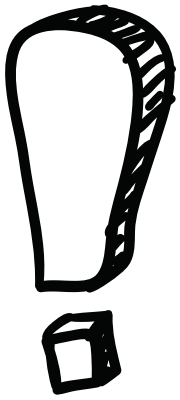

Παρατήρηση:

Όταν η απορία του ομιλητή συνδέεται με την επιθυμία άλλου προσώπου, για έμφαση προτάσσονται της απορηματικής υποτακτικής τα ρήματα **βούλει, βούλεσθε, θέλεις, θέλετε.**

Π.χ. Βούλει ἀνακοινωσώμεθα;
Θέλεις μείνωμεν;

Στις Δευτερεύουσες προτάσεις:

1. Η Υποτακτική με το αοριστολογικό ἄν, σημαίνει:

α. Πράξη προσδοκώμενη, τότε στην κύρια πρόταση υπάρχει μελλοντική έκφραση.

Π.χ. Ὅπου ἂν ἔλθω, ποιήσω ταῦτα.

β. Πράξη επαναλαμβανόμενη στο παρόν και μέλλον, τότε στην κύρια πρόταση υπάρχει ενεστωτική φράση. Αυτή συναντάται στις υποθετικές, χρονικές, παραχωρητικές και αναφορικοϋποθετικές προτάσεις.

Π.χ. Καλεῖ τοὺς φίλους, ὁπότε ἂν θύῃ.

Υποτακτική έγκλιση διαθέτουν μόνο ο **ενεστώτας, ο αόριστος και ο παρακείμενος.**

Υποτακτική ενεστώτα και αορίστου Ε.Φ. των βαρύτονων ρημάτων

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ
λύ-**ω**	λύ-**σω**
λύ-**ῃς**	λύ-**σῃς**
λύ-**ῃ**	λύ-**σῃ**
λύ-**ωμεν**	λύ-**σωμεν**
λύ-**ητε**	λύ-**σητε**
λύ-**ωσι(ν)**	λύ-**σωσι(ν)**

Σημείωση:

Τα θεματικά φωνήεντα της υποτακτικής είναι **ω** και **η**. Π.χ. λύ-**ω**-μεν, λύ-**η**-τε.

ONLINE TEST

Γ' ΚΛΙΣΗ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Φωνηεντόληκτα σε -ύς, -εῖα, -ύ

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
	Ενικός αριθμός		
Ον.	ὁ ὀξύς	ἡ ὀξεῖα	τὸ ὀξύ
Γεν.	τοῦ ὀξέος	τῆς ὀξείας	τοῦ ὀξέος
Δοτ.	τῷ ὀξεῖ	τῇ ὀξείᾳ	τῷ ὀξεῖ
Αιτ.	τὸν ὀξύν	τὴν ὀξεῖαν	τὸ ὀξύ
Κλ.	(ὦ) ὀξύ	(ὦ) ὀξεῖα	(ὦ) ὀξύ
	Πληθυντικός αριθμός		
Ον.	οἱ ὀξεῖς	αἱ ὀξεῖαι	τὰ ὀξέα
Γεν.	τῶν ὀξέων	τῶν ὀξειῶν	τῶν ὀξέων
Δοτ.	τοῖς ὀξέσι	ταῖς ὀξείαις	τοῖς ὀξέσι
Αιτ.	τοὺς ὀξεῖς	τὰς ὀξείας	τὰ ὀξέα
Κλ.	(ὦ) ὀξεῖς	(ὦ) ὀξεῖαι	(ὦ) ὀξέα

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Παρατηρήσεις:

1. Το **-α** στην κατάληξη των **θηλυκών** των τριτόκλιτων επιθέτων είναι **βραχύχρονο** στην **ονομαστική, αιτιατική και κλητική ενικού.**
Π.χ. ἡ βαθεῖ**-α,** τὴν βαθεῖ**-αν,** (ὦ) βαθεῖ**-α.**

2. Όλα τα επίθετα της κατηγορίας αυτής είναι **οξύτονα εκτός** από το **ἥμισυς, ἡμίσεια, ἥμισυ** και **θῆλυς, θήλεια, θῆλυ.**

	Αρσενικό	**Θηλυκό**	**Ουδέτερο**
		Ενικός αριθμός	
Ον.	ὁ ἥμισυς	ἡ ἡμίσεια	τὸ ἥμισυ
Γεν.	τοῦ ἡμίσεος	τῆς ἡμισείας	τοῦ ἡμίσεος
Δοτ.	τῷ ἡμίσει	τῇ ἡμισείᾳ	τῷ ἡμίσει
Αιτ.	τὸν ἥμισυν	τὴν ἡμίσειαν	τὸ ἥμισυ
Κλ.	(ὦ) ἥμισυ	(ὦ) ἡμίσεια	(ὦ) ἥμισυ
		Πληθυντικός αριθμός	
Ον.	οἱ ἡμίσεις	αἱ ἡμίσειαι	τὰ ἡμίσεα (και ἡμίση)
Γεν.	τῶν ἡμισέων	τῶν ἡμισειῶν	τῶν ἡμισέων
Δοτ.	τοῖς ἡμίσεσι	ταῖς ἡμισείαις	τοῖς ἡμίσεσι
Αιτ.	τοὺς ἡμίσεις	τὰς ἡμισείας	τὰ ἡμίσεα (και ἡμίση)
Κλ.	(ὦ) ἡμίσεις	(ὦ) ἡμίσειαι	(ὦ) ἡμίσεα (και ἡμίση)

5

5

ΑΠΡΟΣΩΠΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις

Απρόσωπα ή τριτοπρόσωπα λέγονται τα ρήματα που δε δέχονται ως υποκείμενο πρόσωπο ή πράγμα, αλλά **άναρθρο απαρέμφατο ή δευτερεύουσα ονοματική πρόταση** (ειδική, ενδοιαστική, πλάγια ερωτηματική) και βρίσκονται μόνο στο **γ΄ ενικό** πρόσωπο.

Π.χ. α. Προσήκει ἡμῖν **εἶναι** ἀγαθούς.

προσήκει: απρόσωπο ρήμα.

εἶναι: υποκείμενο στο προσήκει, τελικό απαρέμφατο.

β. Λέγεται ὅτι Κῦρος τέθνηκεν.

λέγεται: απρόσωπο ρήμα.

ὅτι Κῦρος τέθνηκεν: δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση ως υποκείμενο στο λέγεται.

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Τα συνηθέστερα απρόσωπα ρήματα προέρχονται:

Από προσωπικά ενεργητικά:

ᾄδεται = διαδίδεται
ἀγγέλλεται = αναγγέλλεται
ἐγγίγνεται = επιτρέπεται, είναι δυνατό
ἐνδέχεται = επιτρέπεται, είναι δυνατό
θρυλεῖται = διαδίδεται
λέγεται = λέγεται, διαδίδεται
παρίσταται = θεωρείται
εἰσέρχεται, ἐπέρχεται = έρχεται στο μυαλό, στο νου κάποιου

νομίζεται = θεωρείται
ὁμολογεῖται = γίνεται δεκτό
προστέτακται = έχει οριστεί
περιγίγνεται τι = υπάρχει το όφελος / πλεονέκτημα
κινδυνεύεται = υπάρχει κίνδυνος
ἁμαρτάνεται = γίνεται σφάλμα
πέπρωται, εἵμαρται = είναι πεπρωμένο

Εκτός όμως από τα απρόσωπα ρήματα έχουμε και τις απρόσωπες εκφράσεις που σχηματίζονται:

Από ένα ουσιαστικό και το ρήμα ἐστί, π.χ.:

καιρός ἐστιν = είναι ευκαιρία, κατάλληλη στιγμή
ὥρα ἐστίν = είναι κατάλληλος χρόνος
ἀνάγκη ἐστίν = είναι ανάγκη
δίκη ἐστίν = είναι δίκαιο
νόμος ἐστίν = υπάρχει νόμος, συνήθεια, είναι νόμιμο
ἐλπίς ἐστιν = υπάρχει ελπίδα, προσδοκία
κίνδυνός ἐστιν = υπάρχει κίνδυνος
ἀκμή ἐστιν = είναι η πιο κατάλληλη στιγμή να
θέμις ἐστίν = είναι δίκαιο, είναι συνήθεια να
ἔργον ἐστίν = είναι δύσκολο έργο

Από ένα ουδέτερο επιθέτου ή μετοχής και το ρήμα ἐστί ή γίγνεται, π.χ.:

δίκαιόν ἐστιν = είναι δίκαιο
δῆλόν ἐστιν = είναι φανερό
εἰκός ἐστιν = είναι φυσικό, είναι εύλογο
καλόν ἐστιν = είναι ωραίο, είναι έντιμο
ῥᾴδιόν ἐστιν = είναι εύκολο
χαλεπόν ἐστιν = είναι δύσκολο
δυνατόν ἐστιν = είναι δυνατό
φανερόν γίγνεται = είναι φανερό

Από ένα τροπικό επίρρημα και το ρήμα ἔχει, π.χ.:

καλῶς ἔχει = είναι ωραίο, είναι σωστό
κακῶς ἔχει = είναι κακό
ὀρθῶς ἔχει = είναι σωστό, ορθό
εὖ ἔχει = καλώς έχει, καλό είναι
ἀναγκαίως ἔχει = είναι αναγκαίο

Π.χ.
α. Καιρός ἐστι ἀπιέναι.
καιρός ἐστι: απρόσωπη έκφραση.
ἀπιέναι: υποκείμενο στο καιρός ἐστι, τελικό απαρέμφατο.
β. Δίκαιόν ἐστι μεμνῆσθαι θεοῦ τὸν εὖ πράττοντα.
δίκαιόν ἐστι: απρόσωπη έκφραση.
μεμνῆσθαι: υποκείμενο στο δίκαιόν ἐστι, τελικό απαρέμφατο.

<u>Σημείωση:</u>
Το **απαρέμφατο** στην **απρόσωπη έκφραση** είναι πάντοτε **τελικό**.

Παρατηρήσεις:

1. Στις περιπτώσεις αυτές **το υποκείμενο του απαρεμφάτου** υπάρχει ή εννοείται πάντοτε σε αιτιατική **(<u>ετεροπροσωπία</u>).**

Π.χ. α. Λέγεται φύσει τοὺς ἀνθρώπους ἀγαθοὺς **εἶναι.**
λέγεται: απρόσωπο ρήμα.
εἶναι: υποκείμενο στο λέγεται, ειδικό απαρέμφατο**.**
τοὺς ἀνθρώπους: υποκείμενο στο απαρέμφατο εἶναι.
β. Χρὴ τοὺς ὅρκους **φυλάττειν.**
χρή: απρόσωπο ρήμα.
φυλάττειν: υποκείμενο στο χρή, τελικό απαρέμφατο.
(ἡμᾶς): εννοείται υποκείμενο στο απαρέμφατο φυλάττειν.

2. Συχνά τα απρόσωπα ρήματα και οι απρόσωπες εκφράσεις συνοδεύονται από μια **δοτική προσωπική ,** η οποία δηλώνει το πρόσωπο, το οποίο ενεργεί, και από την οποία τις περισσότερες φορέ**ς σχηματίζουμε την αιτιατική της** ως **υποκείμενο του απαρεμφάτου.**

Π.χ. Προσήκει **ἡμῖν** εἶναι ἀγαθούς.
προσήκει: απρόσωπο ρήμα.
εἶναι: υποκείμενο στο προσήκει, τελικό απαρέμφατο.
ἡμῖν: δοτική προσωπική από την οποία σχηματίζουμε την αιτιατική **ἡμᾶς** ως υποκείμενο του απαρεμφάτου **εἶναι.**

ONLINE TEST

Υποτακτική ΕΝΕΣΤΩΤΑ του ρ. εἰμί & ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ των βαρύτονων ρημάτων ε.φ.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ

ὦ
ἦς
ἦ
ὦμεν
ἦτε
ὦσι(ν)

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Σημείωση:
Η υποτακτική ενεστώτα του εἰμί **είναι ίδια** με τις καταλήξεις.

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΚΗ ΦΩΝΗ

λε-λύ-κω ή λελυκὼς, -κυῖα, -κὸς ὦ
λε-λύ-κῃς ή λελυκὼς, -κυῖα, -κὸς ᾖς
λε-λύ-κῃ ή λελυκὼς, -κυῖα, -κὸς ᾖ
λε-λύ-κωμεν ή λελυκότες, -κυῖαι, -κότα ὦμεν
λε-λύ-κητε ή λελυκότες, -κυῖαι, -κότα ἦτε
λε-λύ-κωσι(ν) ή λελυκότες, -κυῖαι, -κότα ὦσι(ν)

Σημείωση:
Ο **περιφραστικός** παρακείμενος στην υποτακτική είναι πιο εύχρηστος από τον μονολεκτικό.

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

ONLINE TEST

Αλληλοπαθητική αντωνυμία

Αλληλοπαθητική λέγεται η αντωνυμία που φανερώνει ότι δύο ή περισσότερα πρόσωπα ενεργούν και παθαίνουν αμοιβαίως· ειδικότερα δύο ή περισσότερα υποκείμενα ενεργούν και ταυτόχρονα δέχονται το ένα την ενέργεια του άλλου.

Π.χ.
Οὗτοι ἠδίκουν **ἀλλήλους** (= Αυτοί αδικούσαν ο ένας τον άλλο).

Βρίσκεται στις πλάγιες πτώσεις του πληθυντικού.

ἀλλήλους, ἀλλήλας, ἄλληλα

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτ.	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
Αιτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἄλληλα

6

6

ΕΠΙΘΕΤΑ Γ' ΚΛΙΣΗΣ

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Δικατάληκτα σιγμόληκτα σε -ης, -ης, -ες

Ενικός αριθμός

	Αρσεν. + Θηλυκό	Ουδέτερο	Αρσεν. + Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	ὁ ἡ εὐγενής	τὸ εὐγενές	ὁ ἡ συνήθης	τὸ σύνηθες
Γεν.	τοῦ τῆς εὐγενοῦς	τοῦ εὐγενοῦς	τοῦ τῆς συνήθους	τοῦ συνήθους
Δοτ.	τῷ τῇ εὐγενεῖ	τῷ εὐγενεῖ	τῷ τῇ συνήθει	τῷ συνήθει
Αιτ.	τὸν τὴν εὐγενῆ	τὸ εὐγενές	τὸν τὴν συνήθη	τὸ σύνηθες
Κλ.	(ὦ) εὐγενές	(ὦ) εὐγενές	(ὦ) σύνηθες	(ὦ) σύνηθες

Πληθυντικός αριθμός

	Αρσεν. + Θηλυκό	Ουδέτερο	Αρσεν. + Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	οἱ αἱ εὐγενεῖς	τὰ εὐγενῆ	οἱ αἱ συνήθεις	τὰ συνήθη
Γεν.	τῶν εὐγενῶν	τῶν εὐγενῶν	τῶν συνήθων	τῶν συνήθων
Δοτ.	τοῖς ταῖς εὐγενέσι	τοῖς εὐγενέσι	τοῖς ταῖς συνήθεσι	τοῖς συνήθεσι
Αιτ.	τοὺς τὰς εὐγενεῖς	τὰ εὐγενῆ	τοὺς τὰς συνήθεις	τὰ συνήθη
Κλ.	(ὦ) εὐγενεῖς	(ὦ) εὐγενῆ	(ὦ) συνήθεις	(ὦ) συνήθη

Παρατηρήσεις:

1. Στα **παροξύτονα** **<u>ανεβαίνει ο τόνος</u>** στην προπαραλήγουσα στην **κλητική ενικού** σ' όλα τα γένη και στο **ουδέτερο γένος ενικού αριθμού (στην ονομαστική, αιτιατική και κλητική).**

Π.χ. (ὦ) σύνηθες, τὸ σύνηθες.

<u>Εξαιρούνται</u> όσα λήγουν σε **-ώδης, -ώλης** και **-ήρης.**

Π.χ. ὁ, ἡ εὐώδης, τὸ εὐῶδες / ὁ, ἡ ἐξώλης, τὸ ἐξῶλες / ὁ, ἡ ποδήρης, τὸ ποδῆρες / καθώς και το ουσιαστικό **τριήρης.**

2. Στα **παροξύτονα** η **γενική πληθυντικού** τονίζεται στην **παραλήγουσα.**

Π.χ. τῶν συνήθων, τῶν ποδήρων.

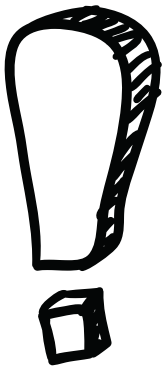

Δικατάληκτα ενρινόληκτα σε -ων, -ων, -ον

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
	Αρσεν. + Θηλυκό	**Ουδέτερο**	**Αρσεν. + Θηλυκό**	**Ουδέτερο**
Ον.	ὁ ἡ εὐδαίμων	τὸ εὔδαιμον	οἱ αἱ εὐδαίμονες	τὰ εὐδαίμονα
Γεν.	τοῦ τῆς εὐδαίμονος	τοῦ εὐδαίμονος	τῶν εὐδαιμόνων	τῶν εὐδαιμόνων
Δοτ.	τῷ τῇ εὐδαίμονι	τῷ εὐδαίμονι	τοῖς ταῖς εὐδαίμοσι	τοῖς εὐδαίμοσι
Αιτ.	τὸν τὴν εὐδαίμονα	τὸ εὔδαιμον	τοὺς τὰς εὐδαίμονας	τὰ εὐδαίμονα
Κλ.	(ὦ) εὔδαιμον	(ὦ) εὔδαιμον	(ὦ) εὐδαίμονες	(ὦ) εὐδαίμονα

Παρατηρήσεις:

1. Τα περισσότερα σύνθετα επίθετα της κατηγορίας αυτής στην **κλητική ενικού του αρσενικού και θηλυκού** και στην **ονομαστική, αιτιατική και κλητική ενικού του ουδετέρου <u>ανεβάζουν τον τόνο</u>** μέχρι την τελευταία συλλαβή του α΄ συνθετικού.

<u>Εξαιρούνται</u>: ὁ, ἡ ἐλεήμων, τὸ ἐλεῆμον / ὁ, ἡ μνήμων, τὸ μνῆμον / ὁ, ἡ ἀμνήμων, τὸ ἀμνῆμον / ὁ, ἡ μεγαλόφρων, τὸ μεγαλόφρον / ὁ, ἡ ἄφρων, τὸ ἄφρον.

2. Στη **δοτική πληθυντικού αποβάλλεται** το **ν** πριν από την κατάληξη -σι. **Π.χ.** τοῖς εὐδαίμο**ν**-σι = τοῖς εὐδαίμοσι.

Ερωτηματική αντωνυμία τίς, τίς, τί

Η κλίση της ερωτηματικής: τίς (αρσ. και θηλ.), **τί (ουδ.)** (= ποιος;)

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
	Αρσεν. + Θηλυκό	**Ουδέτερο**	**Αρσεν. + Θηλυκό**	**Ουδέτερο**
Ον.	τίς	τί	τίνες	τίνα
Γεν.	τίνος ή τοῦ	τίνος ή τοῦ	τίνων	τίνων
Δοτ.	τίνι ή τῷ	τίνι ή τῷ	τίσι(ν)	τίσι(ν)
Αιτ.	τίνα	τί	τίνας	τίνα

Αόριστη αντωνυμία τὶς, τὶς, τὶ

Η κλίση της αόριστης: τὶς (αρσ. και θηλ.), **τὶ (ουδ.)** (= κάποιος)

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
	Αρσεν. + Θηλυκό	**Ουδέτερο**	**Αρσεν. + Θηλυκό**	**Ουδέτερο**
Ον.	τὶς	τὶ	τινὲς	τινὰ ἢ ἄττα
Γεν.	τινὸς ἢ του	τινὸς ἢ του	τινῶν	τινῶν
Δοτ.	τινὶ ἢ τῳ	τινὶ ἢ τῳ	τισὶ(ν)	τισὶ(ν)
Αιτ.	τινὰ	τὶ	τινὰς	τινὰ ἢ ἄττα

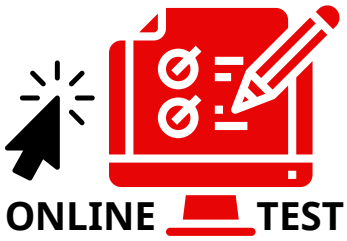

7

ΕΥΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ, ΜΕΛΛΟΝΤΑ & ΑΟΡΙΣΤΟΥ ενεργητικής φωνής

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Ευκτική έγκλιση διαθέτουν **ο ενεστώτας, ο μέλλοντας, ο αόριστος και ο παρακείμενος.**

Ενεργητική Φωνή

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ
λύ-**οιμι**	λύ-**σοιμι**	λύ-**σαιμι**
λύ-**οις**	λύ-**σοις**	λύ-**σαις** ή λύ-**σειας**
λύ-**οι**	λύ-**σοι**	λύ-**σαι** ή λύ-**σειε(ν)**
λύ-**οιμεν**	λύ-**σοιμεν**	λύ-**σαιμεν**
λύ-**οιτε**	λύ-**σοιτε**	λύ-**σαιτε**
λύ-**οιεν**	λύ-**σοιεν**	λύ-**σαιεν** ή λύ-**σειαν**

Σημειώσεις:

1. Τα θεματικά φωνήεντα της ευκτικής είναι **οι** και **αι.** Π.χ. λύ-**οι**-μι, λύσ-**αι**-μι.
2. Το **οι** και το **αι** είναι **μακρόχρονα** στην κατάληξη της ευκτικής.
3. Οι τύποι της ευκτικής του αορίστου σε **-ειας, -ειε(ν), -ειαν** λέγονται **αιολικοί** και είναι πιο εύχρηστοι από τους άλλους τύπους.

Σημασίες και χρήσεις της ευκτικής

Η **ευκτική έγκλιση** δηλώνει **ευχή, κατάρα ή δυνατότητα,** γενικά μια υποκειμενική σκέψη και διακρίνεται σε:

1. Ευχετική ευκτική
2. Δυνητική ευκτική
3. Ευκτική του πλαγίου λόγου
4. Επαναληπτική ευκτική

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Ευχετική ευκτική

Η **ευχετική ευκτική** δηλώνει **ευχή** που μπορεί να πραγματοποιηθεί στο **παρόν ή μέλλον.** Είναι η ευκτική όλων των χρόνων εκτός του μέλλοντα. Δέχεται άρνηση **μή** και συχνά συνοδεύεται από τα ευχετικά μόρια **εἴθε, εἰ γάρ** (= μακάρι). Βρίσκεται στις κύριες προτάσεις και από τις δευτερεύουσες μόνο στις αναφορικές προσδιοριστικές. Μεταφράζεται με το **μακάρι να + υποτακτική.**

Π.χ. Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον.

Εἴθε σὺ τοιοῦτος ὢν φίλος ἡμῖν **γένοιο.**

Δυνητική ευκτική

Η **δυνητική ευκτική** εκφράζει κάτι που μπορεί να γίνει στο **παρόν και μέλλον.** Είναι η ευκτική όλων των χρόνων, εκτός του μέλλοντα, με το **δυνητικό ἄν.** Δέχεται άρνηση **οὐ**. Βρίσκεται στις κύριες και στις δευτερεύουσες προτάσεις. Μεταφράζεται με το **είναι δυνατό να ..., μπορεί να ..., θα μπορούσα να ..., θα + παρατατικό.**

Π.χ.

Ἐπιτύχοιμεν ἂν ἐν ταῖς ἐξετάσεσιν (= Θα μπορέσουμε να επιτύχουμε στις εξετάσεις).

Ευκτική του πλαγίου λόγου

Η **ευκτική του πλαγίου λόγου** εκφράζει **υποκειμενική κρίση, αβέβαιη γνώμη και αναφέρεται στο παρελθόν.** Βρίσκεται μόνο σε δευτερεύουσες προτάσεις και εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου. Αντικαθιστά απλή οριστική ή απλή υποτακτική του ευθέος λόγου.

Π.χ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπύθοντο ὅτι Μίνδαρος ἐν Κυζίκῳ **εἴη.**

Επαναληπτική ευκτική

Η **επαναληπτική ευκτική** δηλώνει **αόριστη επανάληψη στο παρελθόν**. Βρίσκεται σε προτάσεις: **α.** υποθετικές, **β.** χρονικο-υποθετικές, **γ.** αναφορικο-υποθετικές. Είναι η ευκτική όλων των χρόνων εκτός του μέλλοντα. Μεταφράζεται με το **κάθε φορά που + παρατατικό.**

Π.χ.

Εἴ τις δοκοίη αὐτῷ βλακεύειν, ἔπαισεν ἄν (= Κάθε φορά που του φαινόταν ότι κάποιος χάζευε, τον χτυπούσε).

ONLINE TEST

ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Αναφορικές λέγονται οι αντωνυμίες με τις οποίες μια ολόκληρη πρόταση αναφέρεται σε μια λέξη άλλης πρότασης ή σ' ολόκληρο το νόημα της.

Αυτές είναι οι εξής :

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

ὅς, ἥ, ὅ (= ο οποίος)
ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ (= αυτός ακριβώς που)
ὅστις, ἥτις, ὅ,τι (= όποιος)
ὁπότερος, ὁποτέρα, ὁπότερον (= όποιος από τους δύο)
ὅσος, ὅση, ὅσον
ὁπόσος, ὁπόση, ὁπόσον (= όσος)
οἷος, οἵα, οἷον (= τέτοιος που)
ὁποῖος, ὁποία, ὁποῖον (χωρίς άρθρο = όποιας λογής)
ἡλίκος, ἡλίκη, ἡλίκον (= όσο μεγάλος)
ὁπηλίκος, ὁπηλίκη, ὁπηλίκον (= όσο μεγάλος)
ὁποδαπός, ὁποδαπή, ὁποδαπόν (= από ποιον τόπο)

Η Κλίση της αναφορικής αντωνυμίας ὅς, ἥ, ὅ (= ο οποίος)

	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
	Αρσ.	**Θηλ.**	**Ουδ.**	**Αρσ.**	**Θηλ.**	**Ουδ.**
Ον.	ὅς	ἥ	ὅ	οἵ	αἵ	ἅ
Γεν.	οὗ	ἧς	οὗ	ὧν	ὧν	ὧν
Δοτ.	ᾧ	ᾗ	ᾧ	οἷς	αἷς	οἷς
Αιτ.	ὅν	ἥν	ὅ	οὕς	ἅς	ἅ

Η Κλίση της αναφορικής αντωνυμίας ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ (= αυτός ακριβώς που)

	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
	Αρσ.	**Θηλ.**	**Ουδ.**	**Αρσ.**	**Θηλ.**	**Ουδ.**
Ον.	ὅσπερ	ἥπερ	ὅπερ	οἵπερ	αἵπερ	ἅπερ
Γεν.	οὗπερ	ἧσπερ	οὗπερ	ὧνπερ	ὧνπερ	ὧνπερ
Δοτ.	ᾧπερ	ᾗπερ	ᾧπερ	οἷσπερ	αἷσπερ	οἷσπερ
Αιτ.	ὅνπερ	ἥνπερ	ὅπερ	οὕσπερ	ἅσπερ	ἅπερ

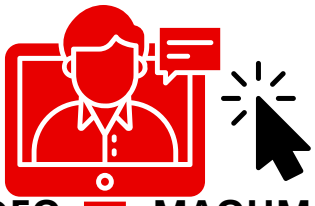

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Η Κλίση της αναφορικής αντωνυμίας ὅστις, ἥτις, ὅ,τι (= όποιος)

	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
	Αρσ.	**Θηλ.**	**Ουδ.**	**Αρσ.**	**Θηλ.**	**Ουδ.**
Ον.	ὅστις	ἥτις	ὅ,τι	οἵτινες	αἵτινες	ἅτινα ή ἄττα
Γεν.	οὗτινος κ' ὅτου	ἧστινος	οὗτινος κ' ὅτου	ὧντινων	ὧντινων	ὧντινων
Δοτ.	ᾧτινι κ' ὅτῳ	ᾗτινι	ᾧτινι κ' ὅτῳ	οἷστισι(ν)	αἷστισι(ν)	οἷστισι(ν)
Αιτ.	ὅντινα	ἥντινα	ὅ,τι	οὕστινας	ἅστινας	ἅτινα ή ἄττα

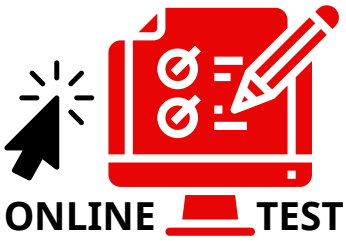

ONLINE TEST

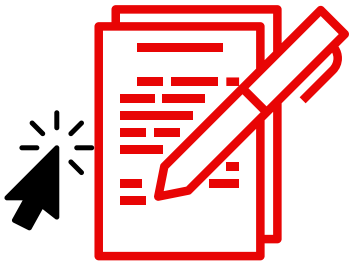

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

8

8

ΕΥΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ του ρ. εἰμί και ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ των βαρύτονων ρημάτων ε.φ.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ εἰμί

εἴην
εἴης
εἴη
εἴημεν ή εἶμεν
εἴητε ή εἶτε
εἴησαν ή εἶεν

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ βαρύτονων

λε-λύ-κοιμι ή λελυκώς, -κυῖα, -κός εἴην
λε-λύ-κοις ή λελυκώς, -κυῖα, -κός εἴης
λε-λύ-κοι ή λελυκώς, -κυῖα, -κός εἴη
λε-λύ-κοιμεν ή λελυκότες, -κυῖαι, -κότα εἴημεν
λε-λύ-κοιτε ή λελυκότες, -κυῖαι, -κότα εἴητε
λε-λύ-κοιεν ή λελυκότες, -κυῖαι, -κότα εἴησαν

Σημείωση:
Ο **περιφραστικός παρακείμενος** στην ευκτική είναι πιο εύχρηστος από τον μονολεκτικό.

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Γ΄ κλίση επιθέτων

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Αφωνόληκτα τρικατάληκτα σε -ας, -ασα, -αν

	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
	Αρσ.	**Θηλ.**	**Ουδ.**	**Αρσ.**	**Θηλ.**	**Ουδ.**
Ον.	πᾶς	πᾶσα	πᾶν	πάντες	πᾶσαι	πάντα
Γεν.	παντός	πάσης	παντός	πάντων	πασῶν	πάντων
Δοτ.	παντί	πάσῃ	παντί	πᾶσι	πάσαις	πᾶσι
Αιτ.	πάντα	πᾶσαν	πᾶν	πάντας	πάσας	πάντα
Κλ.	πᾶς	πᾶσα	πᾶν	πάντες	πᾶσαι	πάντα

Όμοια κλίνονται:
ἅπας, ἅπασα, ἅπαν / σύμπας, σύμπασα, σύμπαν / ἁπαξάπας, ἁπαξάπασα, ἁπαξάπαν.

ONLINE TEST

ΑΜΕΣΟ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Η κάθε πρόταση έχει δύο κύριους όρους: **το υποκείμενο και το ρηματικό σύνολο ή κατηγόρημα.** Η έννοια του ρήματος συμπληρώνεται αφενός με το υποκείμενο και αφετέρου με το αντικείμενο. Τα ρήματα που φανερώνουν ότι το υποκείμενό τους ενεργεί λέγονται **ενεργητικά.**

Υπάρχουν ενεργητικά ρήματα, που δείχνουν ότι το υποκείμενο τους ενεργεί, αλλά η ενέργεια του **δε μεταβαίνει** σε άλλο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα και λέγονται **αμετάβατα.**
Π.χ. Ἡ βουλὴ ἐκάθητο.

Υπάρχουν και άλλα ενεργητικά ρήματα που δείχνουν ότι το υποκείμενο τους ενεργεί και η ενέργεια του **μεταβαίνει** σε άλλο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα και λέγονται **μεταβατικά.**
Π.χ. Ὁ πολίτης πείθεται τοῖς νόμοις.
Οἱ στρατηγοὶ ἐδίδοσαν τοῖς στρατιῶταις μισθόν.

Το πρόσωπο, ζώο ή πράγμα στο οποίο μεταβαίνει η ενέργεια του υποκειμένου του μεταβατικού ρήματος λέγεται **αντικείμενο. Το αντικείμενο βρίσκεται σε πλάγια πτώση (γενική, δοτική, αιτιατική).** Το ρήμα μπορεί να έχει ένα αντικείμενο οπότε ονομάζεται **μονόπτωτο,** ή να έχει **δύο αντικείμενα (άμεσο και έμμεσο)** οπότε ονομάζεται **δίπτωτο.**
Εκείνο το αντικείμενο στο οποίο μεταβαίνει πρωταρχικά η ρηματική ενέργεια λέγεται **άμεσο,** ενώ εκείνο στο οποίο η ενέργεια μεταβαίνει συμπληρωματικά λέγεται **έμμεσο.**

Άμεσο είναι το αντικείμενο σε αιτιατική.

Ανάμεσα σε γενική και δοτική **άμεσο** είναι η **γενική.**

Ανάμεσα σε δύο αιτιατικές **άμεσο** είναι αυτή που δηλώνει **πρόσωπο.**

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

ΔΙΠΤΩΤΑ

με γενική-δοτική	με γενική - αιτιατική	με δοτική - αιτιατική	με αιτιατική - αιτιατική
άμεσο - έμμεσο	έμμεσο -άμεσο	έμμεσο -άμεσο	άμεσο - έμμεσο (πρόσωπο)

Σημειώσεις:

1.Μερικές φορές η δεύτερη πτώση, η οποία συμπληρώνει κάποιο ρήμα δεν είναι αντικείμενο αλλά **κατηγορούμενο του αντικειμένου** ή εκφράζει **επιρρηματική σχέση** (αξία, αιτία κ.λπ.). Με **κατηγορούμενο του αντικειμένου** συντάσσονται όσα ρήματα σημαίνουν: **ονομάζω, θεωρώ, αποκαλώ, εκλέγω, διορίζω** (καλῶ, ὀνομάζω, ἡγοῦμαι, οἴομαι, νομίζω, αἱροῦμαι, ἀναδείκνυμι, ποιῶ, καθίστημι).

Π.χ. Οἱ στρατιῶται Ἀλκιβιάδην στρατηγὸν εἵλοντο.
Τὴν σοφίαν ἀργυρίου πωλεῖ. (" γενική της αξίας)

2. Στα δίπτωτα ρήματα πολλές φορές στη θέση της πλάγιας πτώσης που σημαίνει πράγμα τίθεται ως αντικείμενο **απαρέμφατο ή δευτερεύουσα πρόταση.**

Π.χ. Ἔλεγεν αὐτῷ **θαρρεῖν.**
Διδάξω ὑμᾶς **ὡς ἀληθές ἐστι τοῦτο.**

3. Συχνά έχουμε **δύο ή περισσότερα αντικείμενα στην ίδια πτώση** που **συνδέονται** μεταξύ τους **παρατακτικά** ή βρίσκονται σε σχήμα **ασύνδετο.** Όλα μαζί συμπληρώνουν την έννοια του ρήματος κατά τον ίδιο τρόπο και **θεωρούνται ως μια πτώση-συμπλήρωμα** της έννοιας του ρήματος και γι' αυτό το **ρήμα** δεν είναι δίπτωτο αλλά **μονόπτωτο.**

ONLINE TEST

ONLINE TEST

9

Η ΜΕΤΟΧΗ

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Η μετοχή είναι ρηματικό επίθετο, έχει δηλαδή ταυτόχρονα **ρηματική και επιθετική φύση.**

Η **ρηματική του φύση** φανερώνεται από το ότι έχει χρόνους, διάθεση, φωνή και παίρνει το δυνητικό μόριο **ἄν.**

Η **επιθετική του φύση** φανερώνεται από το ότι διαθέτει γένος, αριθμό και πτώση.

Ανάλογα με τη χρήση της η μετοχή διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες:

I. Επιθετική: προσδιορίζει ως επίθετο ένα ουσιαστικό.
II. Κατηγορηματική: εξαρτάται από ρήμα ως άμεσο ή έμμεσο συμπλήρωμα της έννοιας του.
III. Επιρρηματική: προσδιορίζει ως επιρρηματικός προσδιορισμός ένα ρήμα ή ρηματικό τύπο.

I. Η Επιθετική ή Αναφορική μετοχή

Επιθετική λέγεται η μετοχή η οποία **προσδιορίζει** κάποιο **ουσιαστικό** με τον ίδιο τρόπο όπως και το επίθετο. Ισοδυναμεί συνήθως με **αναφορική** πρόταση, γι' αυτό λέγεται και **αναφορική.** Βρίσκεται σε κάθε χρόνο, άλλοτε **με άρθρο** (καμία άλλη μετοχή δεν έχει άρθρο) και άλλοτε χωρίς **άρθρο.** Αν είναι έναρθρη, το υποκείμενό της είναι το άρθρο της μόνο όταν δεν υπάρχει ουσιαστικό στο οποίο να αναφέρεται. Η επιθετική μετοχή μεταφράζεται με **επίθετο ή αναφορική πρόταση. Είναι πάντοτε συνημμένη**, δηλ. το υποκείμενό της είναι όρος της πρότασης.

Π.χ. Μίσει τοὺς κολακεύοντας.

Προσέλαβες πόλιν ἔχουσαν ναυτικόν. (η οποία έχει)

Η **έναρθρη επιθετική μετοχή**, όταν παραλείπεται το προσδιοριζόμενο ουσιαστικό, **ουσιαστικοποιείται,** και παίρνει τη νοηματική και συντακτική θέση του παραλειπόμενου ουσιαστικού. Δηλαδή μπαίνει στο λόγο όπως το ουσιαστικό, σαν **υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο, επεξήγηση, παράθεση κ.λπ.**

Π.χ. **ὁ** λέγων (= ο ρήτορας), **ὁ** διώκων (= ο μηνυτής),
ὁ νικῶν (= ο νικητής), **ὁ** φεύγων (= ο εξόριστος) κ.ά.

ΙΙ.Η Κατηγορηματική μετοχή

Κατηγορηματική λέγεται η μετοχή που χρησιμεύει ως κατηγορούμενο ή κατηγορηματικός προσδιορισμός του **υποκειμένου ή του αντικειμένου ενός ρήματος,** δεν έχει ποτέ άρθρο και μεταφράζεται με τα**: να, ότι, πως, που + ρήμα. Είναι πάντοτε συνημμένη**, δηλ. το υποκείμενό της είναι ή υποκείμενο ή αντικείμενο του ρηματικού τύπου.

Π.χ.
Ἐγώ εἰμι **εὐτυχῶν**. (εὐτυχῶν = κατηγορούμενο του υποκειμένου)
Ὁρῶ σε **γράφοντα.** (γράφοντα = κατηγορηματικός προσδιορισμός στο σε)

Κατηγορηματική μετοχή που αναφέρεται πάντοτε στο υποκείμενό τους δέχονται οι εξής κατηγορίες ρημάτων:

α. <u>Εἰμί, γίγνομαι, ὑπάρχω</u>.
β.Τα άλλα **<u>συνώνυμα του εἰμί</u>**: φαίνομαι, **φανερός εἰμι, δῆλός εἰμι** (= απροκάλυπτα, φανερά), **τυγχάνω** (= τυχαία), **λανθάνω** (= κρυφά), **διάγω, διατελέω-ῶ** (= συνεχώς), **διαγίγνομαι** (= αδιάκοπα), **διαλείπω** (= κατά διαστήματα), **οἴχομαι** (= αμέσως), φθάνω (= πιο γρήγορα), ἀρκέω-ῶ (= αρκετά) κ.ά.
<u>Σημείωση</u>: Η κατηγορηματική μετοχή που εξαρτάται από τα παραπάνω ρήματα εκφράζει το κύριο νόημα της πρότασης, ενώ το ρήμα το δευτερεύον, γι' αυτό το **<u>ρήμα</u>** μεταφράζεται με **επίρρημα ή εμπρόθετο** και η **<u>μετοχή</u>** με ρήμα.
γ.Τα **<u>ψυχικού πάθους</u>:** χαίρω, ὀργίζομαι, ἀγανακτέω-ῶ, αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι κ.ά.
<u>Σημείωση</u>: Οι μετοχές που εξαρτώνται από ρήματα ψυχικού πάθους χαρακτηρίζονται άλλοτε **<u>κατηγορηματικές</u>** και άλλοτε **<u>αιτιολογικές</u>. <u>Κατηγορηματική</u>** είναι αν δηλώνει το σύγχρονο σε σχέση με το ρήμα, ενώ **<u>αιτιολογική</u>** αν δηλώνει το **προτερόχρονο.**

Π.χ.
Χαίρω ὁρῶν σέ κατηγορηματική μετοχή (= χαίρομαι που σε βλέπω).
Ἀνιῶμαι ἐνθυμούμενος... αιτιολογική μετοχή (= λυπάμαι γιατί θυμάμαι...).

δ. Τα <u>ενάρξεως</u> και <u>λήξεως</u> σημαντικά ρήματα: ἄρχομαι, παύομαι, παύω, λήγω κ.ά.
ε. Τα **<u>ανοχής</u>**, **<u>καρτερίας</u>** και **<u>καμάτου</u>** σημαντικά ρήματα: ὑπομένω, καρτερέω-ῶ, ἀνέχομαι, ἀποκάμνω κ.ά.
στ. Εκείνα που σημαίνουν **φιλική ή εχθρική ενέργεια**: νικάω-ῶ, ἡττάομαι-ῶμαι, κρατέω-ῶ, καλῶς ποιῶ, κακῶς ποιῶ κ.ά.

Κατηγορηματική μετοχή που αναφέρεται άλλοτε στο υποκείμενο και άλλοτε στο αντικείμενό τους δέχονται οι εξής κατηγορίες ρημάτων:

α. Όσα φανερώνουν **γνώση, αίσθηση, μάθηση, μνήμη** σημαντικά ρήματα και τα **συνώνυμά τους:** γιγνώσκω, οἶδα, ἀκούω, αἰσθάνομαι, μανθάνω, πυνθάνομαι, ἐπιλανθάνομαι κ.ά.
β. Όσα φανερώνουν **έλεγχο, δείξη, δήλωση και αγγελία:** ἐλέγχω, δείκνυμι, δηλόω-ῶ, ἀγγέλλω, ὁμολογέω-ῶ, φαίνω κ.ά.

III. Η Επιρρηματική μετοχή

Επιρρηματική μετοχή λέμε αυτή που χρησιμοποιείται για να εκφράσει **επιρρηματικές σχέσεις,** δηλ. το σκοπό, την προϋπόθεση, το χρόνο, την αιτία, τον τρόπο και την εναντίωση στο ρήμα. Γι' αυτό διακρίνεται σε:

1. Τελική 2. Υποθετική 3. Χρονική 4. Αιτιολογική 5. Τροπική 6. Εναντιωματική

Τα παραπάνω είδη των μετοχών αυτών εκτός από την τροπική είναι **ισοδύναμα με τις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις**, στις οποίες μπορούν και να αναλύονται. Η τροπική μετοχή ισοδυναμεί με τροπικό επίρρημα.

1. Τελική Μετοχή

- Η τελική μετοχή βρίσκεται πάντα σε χρόνο **μέλλοντα (πολύ σπάνια σε ενεστώτα).**
- Παίρνει άρνηση **μή.**
- Λειτουργεί ως **επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού (τελικού αιτίου)** στο ρηματικό τύπο εξάρτησης ή αν προηγείται εμπρόθετος προσδιορισμός σκοπού (τούτου ἕνεκα, διὰ τοῦτο) ως **επεξήγηση** σ' αυτόν.
- Ισοδυναμεί με δευτερεύουσα τελική πρόταση.
- **Μεταφράζεται με το**: για να + υποτακτική.
- **Συνοδεύει τα εξής ρήματα:**

α. Αυτά που δηλώνουν κίνηση και σκόπιμη ενέργεια.

β. Άλλα ρήματα, αλλά τότε βρίσκεται μπροστά απ' αυτήν το ὡς. Είναι ωστόσο δυνατό να συνοδεύεται από το μόριο **ὡς** και μετά από ρήματα κίνησης όταν το σκοπούμενο δηλώνεται σαν **υποκειμενική πρόθεση.**

Π.χ.

Οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς ταῦτα πράξοντες (= οι Αθηναίοι ετοιμάζονταν για να κάνουν αυτά).

2. Υποθετική Μετοχή

- Η υποθετική μετοχή μπορεί να βρίσκεται **σ' όλους τους χρόνους** εκτός από μέλλοντα.
- Παίρνει άρνηση **μή.**
- Λειτουργεί ως **επιρρηματικός προσδιορισμός της προϋπόθεσης** στο ρηματικό τύπο εξάρτησης. Ισοδυναμεί με δευτερεύουσα υποθετική πρόταση.
- **Μεταφράζεται με τα:**

  αν, εάν + οριστική

  αν, εάν + υποτακτική.
- Συνήθως βρίσκεται κοντά **σε ρηματικό τύπο μέλλοντα, μελλοντικές εκφράσεις και σε δυνητική έγκλιση.**

Π.χ.

Δίκαια **δράσας** συμμάχους θεοὺς ἕξεις (= αν ενεργήσεις δίκαια, θα έχεις τους θεούς βοηθούς).

3. Χρονική Μετοχή

- Η χρονική μετοχή μπορεί να βρίσκεται **σ' όλους τους χρόνους εκτός από μέλλοντα.**
- Παίρνει άρνηση **οὐ ή μή**.
- Λειτουργεί **ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου** στο ρηματικό τύπο εξάρτησης. (Δηλώνει το **προτερόχρονο** σε αόριστο και παρακείμενο, το **σύγχρονο** σε ενεστώτα).
- Ισοδυναμεί με δευτερεύουσα χρονική πρόταση.
- **Μεταφράζεται** με χρονική πρόταση. Η σημασία της χρονικής μετοχής γίνεται πιο σαφής, όταν τη συνοδεύουν τα εξής χρονικά επιρρήματα: **ἅμα, αὐτίκα, ἔτι, ἐξαίφνης, εἶτα, ἔπειτα, ἐνταῦθα, ἤδη, μεταξύ, οὕτω, τότε.**

Χρονικές μετοχές με σημασία επιρρημάτων:
ἀρχόμενος = στην αρχή,
τελευτῶν = στο τέλος, χρονίζων = για αρκετό χρόνο,
διαλιπών χρόνον - ἐπισχών χρόνον = ύστερα από λίγο.

Π.χ.

Ταῦτα **ἀκούσας** ὁ λύκος ἐπορεύετο (= όταν άκουσε ο λύκος αυτά, αναχωρούσε).

4. Αιτιολογική Μετοχή

- Η αιτιολογική μετοχή μπορεί να βρίσκεται σ' όλους τους χρόνους (σπάνια σε μέλλοντα).
- Παίρνει άρνηση **οὐ.**
- Λειτουργεί ως **επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας** (αναγκαστικού αιτίου) στο ρηματικό τύπο εξάρτησης ή αν προηγείται εμπρόθετος προσδιορισμός αιτίας (διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα, ἐκ τούτου) ως **επεξήγηση** σ' αυτόν.
- Ισοδυναμεί με δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση.
- **Μεταφράζεται με τα:** γιατί, διότι, επειδή + οριστική. Η έννοια της αιτιολογικής μετοχής γίνεται σαφέστερη, όταν βρίσκονται μπροστά απ' αυτή τα **μόρια**:

α. ἅτε, οἷον, οἷα εκφράζει αντικειμενική (πραγματική) αιτιολογία (= επειδή πραγματικά...).

Π.χ.

Οὐχ ἑώρων ἀλλήλους **ἅτε** πυκνοῦ **ὄντος** τοῦ δάσους (= δε βλέπονταν μεταξύ τους, γιατί πραγματικά υπήρχε πυκνό δάσος).

β. ὡς εκφράζει **υποκειμενική αιτιολογία** (= με την ιδέα ότι..., με την αντίληψη ότι...).

Π.χ.

Οἱ πολέμιοι ἐνταῦθα ἔμενον **ὡς** τὸ ἄκρον **κατέχοντες** (= οι εχθροί έμεναν εδώ με την ιδέα ότι κατείχαν την κορυφή).

γ. ὥσπερ εκφράζει **ψευδή ή υποθετική αιτιολογία** (= ότι δήθεν..., σαν να...).

Π.χ.

Σιωπῇ ἐδείπνουν ὥσπερ τοῦτο ἐπιτεταγμένον αὐτοῖς (= δειπνούσαν σιωπηλά σαν να ήταν επιβεβλημένο σ' αυτούς).

Αιτιολογικές συνήθως είναι οι **μετοχές** των εξής ρημάτων:
γνωστικών (γνούς, εἰδώς, ἐπιστάμενος...),
αισθητικών (ὁρῶν, αἰσθανόμενος...),
βουλητικών (βουλόμενος, ἐπιθυμῶν, ποθῶν, ἐφιέμενος...),
δοξαστικών (νομίζων, ἡγούμενος, οἰόμενος...)
ψυχικού πάθους (αἰσχυνόμενος, χαίρων, ἡδόμενος...).

Π.χ.

Πιστεύσαντες ὑμῖν παρέδομεν τὴν πόλιν (= επειδή σας πιστεύσαμε, παραδώσαμε την πόλη)

5. Τροπική Μετοχή

- Η τροπική μετοχή συνήθως βρίσκεται σε χρόνο **ενεστώτα**, σπανιότερα σε **αόριστο ή παρακείμενο.**
- Παίρνει άρνηση **οὐ.**
- Λειτουργεί ως **επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου** στο ρηματικό τύπο εξάρτησης ή αν προηγείται εμπρόθετος προσδιορισμός τρόπου ως **επεξήγηση** σ' αυτόν.
- Δεν ισοδυναμεί με δευτερεύουσα πρόταση, γιατί δεν υπάρχει δευτερεύουσα τροπική πρόταση.
- **Μεταφράζεται:**

✔με το να + ρήμα.
✔με την κατάληξη -οντας / -ώντας.
✔ με τροπικό επίρρημα.
✔με εμπρόθετο του τρόπου.
✔ με ρήμα που συνοδεύεται με το και.
✔χωρίς να + ρήμα (όταν έχει η μετοχή άρνηση).

<u>Συνήθεις τροπικές μετοχές είναι</u>:
ἔχων, ἄγων, φέρων, λαβών, χρώμενος, όταν εξαρτώνται από ρήμα κίνησης και μεταφράζονται: με + αιτιατική.

Π.χ.
Θυμοχάρης ἀφίκετο **ἔχων** ναῦς ὀλίγας (= ο Θυμοχάρης ήρθε με λίγα πλοία).

<u>Άλλες τροπικές μετοχές με ιδιαίτερη σημασία είναι οι εξής</u>:
λαθών = κρυφά,
κλαίων = με λύπη,
θαρρῶν = με θάρρος,
χαίρων = ατιμώρητα,
φερόμενος = με ορμή,
προσκείμενος = πιεστικά,
ἀνύσας = γρήγορα.

Π.χ.
Τοῦτον οὐδεὶς χαίρων ἀδικήσει (= αυτόν κανείς δεν θα αδικήσει ατιμώρητα).

6. Εναντιωματική Μετοχή

- Η εναντιωματική μετοχή μπορεί να βρίσκεται **σ' όλους τους χρόνους** εκτός από μέλλοντα.
- Παίρνει άρνηση **οὐ.**Λειτουργεί ως **επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης ή της παραχώρησης** στο ρηματικό τύπο εξάρτησης. Ισοδυναμεί με δευτερεύουσα εναντιωματική πρόταση.
- **Μεταφράζεται με τα:** αν και, και αν, μολονότι + οριστική.
- **σημασία της εναντιωματικής μετοχής γίνεται σαφέστερη:**

α. Όταν συνοδεύεται από τα: καί, καίπερ, πάνυ, **καὶ ταῦτα, οὐδέ, μηδέ.**

β. Όταν κοντά στο ρήμα της πρότασης υπάρχει αντιθετικός σύνδεσμος: **ὅμως, ἀλλ' ὅμως, ἀλλὰ καί, ή τα: ὅπως, εἶτα, ἔπειτα**.

Π.χ.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὀλίγοι ὄντες ἐνίκησαν Θηβαίους (= οι Λακεδαιμόνιοι, αν και ήταν λίγοι, νίκησαν τους Θηβαίους).

Συνημμένη και απόλυτη μετοχή

Η επιρρηματική μετοχή ανάλογα με το υποκείμενό της διακρίνεται σε: **α. συνημμένη** και **β. απόλυτη.**

α. Συνημμένη λέγεται μια μετοχή, όταν το υποκείμενό της δεν ανήκει αποκλειστικά σ' αυτήν, αλλά αποτελεί συντακτικό όρο της πρότασης μέσα στην οποία βρίσκεται η μετοχή.

Π.χ.

Θηραμένης **ἀναστὰς** εἶπε ταῦτα.

Η λέξη **Θηραμένης** δεν είναι μόνο υποκείμενο της μετοχής **ἀναστάς** αλλά και του ρήματος **εἶπε.**

β. Απόλυτη λέγεται μια μετοχή, όταν το υποκείμενό της δεν αποτελεί συντακτικό όρο της πρότασης, αλλά ανήκει αποκλειστικά και μόνο στη μετοχή.

Π.χ.

Ταῦτα ἐπράχθη Κόνωνος **στρατηγοῦντος.**

Η λέξη **Κόνωνος** είναι μόνο υποκείμενο της μετοχής **στρατηγοῦντος** και ονομάζεται γενική απόλυτη ως προς το υποκείμενό της.

Σύνταξη μετοχής

Η μετοχή:

- συντάσσεται κανονικά όπως ένας ρηματικός τύπος.
- έχει **υποκείμενο**, το οποίο συμφωνεί στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση με την μετοχή.
- δέχεται **αντικείμενο**, αν η μετοχή βγαίνει από ρήμα ενεργητικό μεταβατικό.
- δέχεται **κατηγορούμενο,** αν η μετοχή βγαίνει από συνδετικό ρήμα.
- δέχεται **προσδιορισμούς.**

ONLINE TEST

Η ΜΕΤΟΧΗ

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

ΠΩΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΕΙΔΟΣ ΜΙΑΣ ΜΕΤΟΧΗΣ

ΕΠΙΘΕΤΙΚΗ:

Συνήθως συνοδεύεται από άρθρο.

ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΗ:

Εξαρτάται από συγκεκριμένες κατηγορίες ρημάτων.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ:

1.ΤΕΛΙΚΗ
Απαντά σε χρόνο **μέλλοντα.**
Είναι πάντα συνημμένη (η απόλυτη μετοχή σε μέλλοντα είναι αιτιολογική).

2. Υποθετική
Άρνηση **μή.**
Η ύπαρξη στην πρόταση δυνητικής έκφρασης, μελλοντικής έκφρασης, δοξαστικού ρήματος, επαναληπτικού επιρρήματος.

3. Χρονική
Απαντά κυρίως σε χρόνο αόριστο.
Τη συνοδεύουν τα εξής χρονικά επιρρήματα: **ἅμα, αὐτίκα, ἔτι, ἐξαίφνης, εἶτα, ἔπειτα, ἐνταῦθα, ἤδη, μεταξύ, οὕτω, τότε.**

4. Αιτιολογική
Μπορεί να συνοδεύεται από τα: **α. ἅτε, οἷον, οἷα** (πραγματική αιτιολογία). **β. ὡς (υποκειμενική αιτιολογία). γ. ὥσπερ (ψευδής αιτιολογία).**
Αιτιολογικές συνήθως είναι οι μετοχές των εξής ρημάτων: **γνωστικών** (γνούς, εἰδώς, ἐπιστάμενος...), **αισθητικών** (ὁρῶν, αἰσθανόμενος...), **βουλητικών** (βουλόμενος, ἐπιθυμῶν, ποθῶν, ἐφιέμενος...), **δοξαστικών** (νομίζων, ἡγούμενος, οἰόμενος...) **και ψυχικού πάθους** (αἰσχυνόμενος, χαίρων, ἡδόμενος...).

5. Τροπική
Απαντά συνήθως σε χρόνο **ενεστώτα.**
Είναι συνήθως οι μετοχές:
ἔχων, ἄγων, λαβών, φέρων, χρώμενος, κλαίων, χαίρων.

6. Εναντιωματική
Μπορεί να συνοδεύεται από τα**: καί, καίπερ, πάνυ, καὶ ταῦτα, οὐδέ, μηδέ.**
Κοντά στο ρήμα της πρότασης υπάρχει αντιθετικός σύνδεσμος: **ὅμως, ἀλλ' ὅμως, ἀλλὰ καί, ή τα: ὅπως, εἶτα, ἔπειτα.**

11

11

Προστακτική ενεστώτα και αορίστου ενεργητικής φωνής

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Η προστακτική δεν έχει α΄ ενικό και α΄ πληθυντικό πρόσωπο.
Προστακτική έγκλιση διαθέτουν **ο Ενεστώτας, ο Αόριστος και ο Παρακείμενος.**

Ενεργητική Φωνή

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ
-	-
λῦ-**ε**	λῦ-**σον**
λυ-**έτω**	λυ-**σάτω**
-	-
λύ-**ετε**	λύ-**σατε**
λυ-**όντων** ή λυ-**έτωσαν**	λυ-**σάντων** ή λυ-**σάτωσαν**

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Σημειώσεις:

1. Τα θεματικά φωνήεντα της προστακτικής είναι **ε** και **ο**. Π.χ. λῦ-**ε**, λυ-**έ**-τω, λυ-**ό**-ντων.
2. Ο τόνος ανεβαίνει στο β΄ πρόσωπο του ενικού της προστακτικής όσο επιτρέπει η λήγουσα.
3. Οι τύποι του γ΄ πληθυντικού της προστακτικής σε **-ντων** είναι πιο εύχρηστοι από τους τύπους σε **-τωσαν.**

→ Σημασίες και χρήσης της Προστακτικής

Η προστακτική έγκλιση εκφράζει ρητή απαίτηση με ποικίλες διαβαθμίσεις.
Δέχεται άρνηση **μή** και συχνά εισάγεται για έμφαση με τα προτρεπτικά μόρια **ἄγε (δή), ἔχε (δή), φέρε (δή), ἴθι (δή),** τα οποία λογίζονται ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί του τρόπου και μεταφράζονται εμπρός (λοιπόν).

Πιο συγκεκριμένα η Προστακτική φανερώνει:

1. Προσταγή.
Π.χ.
Παῦσαι, πρὶν ὀργῆς κἀμὲ μεστῶσαι λέγων.

2. Αποτροπή, απαγόρευση.
Π.χ.
Μὴ κακοῖς **ὁμίλει.**
Ταῦτα μὴ **ἐρώτα.**

3. Προτροπή, παράκληση.
Π.χ.
Φέρε δὴ πρὸς θεῶν κἀκεῖνο **σκέψασθε.**
Εἰσάκουσόν μου, Κύριε.

4. Ευχή ή κατάρα.
Π.χ.
Ὑγίαινε.
Ἐρρέτω ἐς κόρακας (= Ας πάει στα κομμάτια).

5. Παραχώρηση, συγκατάθεση.
Π.χ.
Ἐθέλω σοι συγχωρῆσαι, καὶ **ἔστω** οὕτως.
Ταῦτα οὕτως **ἐχέτω.**

ONLINE TEST

ONLINE TEST

12

12

Προστακτική Ενεστώτα ρ. εἰμί και παρακειμένου των βαρύτονων ρημάτων Ε.Φ.

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ
-	-
ἴσθι	λελυ-κὼς ἴσθι
ἔστω	λελυ-κὼς ἔστω
-	-
ἔστε	λελυ-κότες ἔστε
ἔστων ή ὄντων ή ἔστωσαν	λελυ-κότες ἔστων ή ὄντων ή ἔστωσαν

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Σημείωση:

Η προστακτική του παρακειμένου είναι σχεδόν πάντοτε **περιφραστική.**

Ανώμαλα επίθετα

ONLINE TEST

α. πολύς, πολλή, πολύ

Ενικός αριθμός

Ον.	**ὁ πολύς**	ἡ πολλή	**τὸ πολύ**
Γεν.	τοῦ πολλοῦ	τῆς πολλῆς	τοῦ πολλοῦ
Δοτ.	τῷ πολλῷ	τῇ πολλῇ	τῷ πολλῷ
Αιτ.	**τὸν πολύν**	τὴν πολλήν	**τὸ πολύ**
Κλ.	**(ὦ) πολύ**	(ὦ) πολλή	**(ὦ) πολύ**

Πληθυντικός αριθμός

Ον.	οἱ πολλοί	αἱ πολλαί	τὰ πολλά
Γεν.	τῶν πολλῶν	τῶν πολλῶν	τῶν πολλῶν
Δοτ.	τοῖς πολλοῖς	ταῖς πολλαῖς	τοῖς πολλοῖς
Αιτ.	τοὺς πολλούς	τὰς πολλάς	τὰ πολλά
Κλ.	(ὦ) πολλοί	(ὦ) πολλαί	(ὦ) πολλά

2. μέγας, μεγάλη, μέγα

Ενικός αριθμός

Ον.	**ὁ μέγας**	ἡ μεγάλη	**τὸ μέγα**
Γεν.	τοῦ μεγάλου	τῆς μεγάλης	τοῦ μεγάλου
Δοτ.	τῷ μεγάλῳ	τῇ μεγάλῃ	τῷ μεγάλῳ
Αιτ.	**τὸν μέγαν**	τὴν μεγάλην	**τὸ μέγα**
Κλ.	**(ὦ) μέγα**	(ὦ) μεγάλη	**(ὦ) μέγα**

Πληθυντικός αριθμός

Ον.	οἱ μεγάλοι	αἱ μεγάλαι	τὰ μεγάλα
Γεν.	τῶν μεγάλων	τῶν μεγάλων	τῶν μεγάλων
Δοτ.	τοῖς μεγάλοις	ταῖς μεγάλαις	τοῖς μεγάλοις
Αιτ.	τοὺς μεγάλους	τὰς μεγάλας	τὰ μεγάλα
Κλ.	(ὦ) μεγάλοι	(ὦ) μεγάλαι	(ὦ) μεγάλα

13

13

Υποτακτική βαρύτονων ρημάτων μέσης φωνής

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ
λύ-**ωμαι**	λύ-**σωμαι**	λελυμένος, -η, -ον ὦ
λύ-**ῃ**	λύ-**σῃ**	λελυμένος, -η, -ον ᾖς
λύ-**ηται**	λύ-**σηται**	λελυμένος, -η, -ον ᾖ
λυ-**ώμεθα**	λυ-**σώμεθα**	λελυμένοι, -αι, -α ὦμεν
λύ-**ησθε**	λύ-**σησθε**	λελυμένοι, -αι, -α ἦτε
λύ-**ωνται**	λύ-**σωνται**	λελυμένοι, -αι, -α ὦσι(ν)

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Σημείωση:

Τα θεματικά φωνήεντα της υποτακτικής είναι ω και **η.** Π.χ. λυ-**ώ**-μεθα, λύ-**η**-σθε.

ONLINE TEST

ONLINE TEST

14

14

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ

Ομοιόπτωτοι

1. Παράθεση
2. Επεξήγηση
3. Επιθετικός προσδιορισμός
4. Κατηγορηματικός προσδιορισμός

Ετερόπτωτοι

Πλάγιες πτώσεις

1. Γενική
2. Δοτική
3. Αιτιατική

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ

ONLINE TEST

1. Επιρρήματα
2. Πλάγιες πτώσεις
3. Επιρρηματικές μετοχές
4. Επιρρηματικό κατηγορούμενο
5. Απαρέμφατο της αναφοράς
6. Απαρέμφατο του σκοπού ή του αποτελέσματος
7. Απόλυτο απαρέμφατο
8. Εμπρόθετοι προσδιορισμοί
9. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις

ONLINE TEST

15

15

Ευκτική μέσης φωνής βαρύτονων ρημάτων

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

λυ-**οίμην**
λύ-**οιο**
λύ-**οιτο**
λυ-**οίμεθα**
λύ-**οισθε**
λύ-**οιντο**

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ

λυ-**σοίμην**
λύ-**σοιο**
λύ-**σοιτο**
λυ-**σοίμεθα**
λύ-**σοισθε**
λύ-**σοιντο**

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

λυ-**σαίμην**
λύ-**σαιο**
λύ-**σαιτο**
λυ-**σαίμεθα**
λύ-**σαισθε**
λύ-**σαιντο**

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ

λελυμένος, -η, -ον εἴην
λελυμένος, -η, -ον εἴης
λελυμένος, -η, -ον εἴη
λελυμένοι, -αι, -α εἴημεν ή εἶμεν
λελυμένοι, -αι, -α εἴητε ή εἶτε
λελυμένοι, -αι, -α εἴησαν ή εἶεν

Ευκτική μέλλοντα ρ. εἰμί

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ

ἐσοίμην
ἔσοιο
ἔσοιτο
ἐσοίμεθα
ἔσοισθε
ἔσοιντο

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Ομοιόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί

Οι ονοματικοί προσδιορισμοί είναι ονόματα (ουσιαστικά ή επίθετα) ή άλλες λέξεις κ φράσεις που λειτουργούν ως ονόματα (αριθμητικά, αντωνυμίες, μετοχές κ.τλ.) κ **προσδιορίζουν άλλα ονόματα.**

Οι ονοματικοί προσδιορισμοί που βρίσκονται στην ίδια πτώση με τη λέξη πα προσδιορίζουν λέγονται **ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί.**

Οι ονοματικοί προσδιορισμοί που βρίσκονται σε διαφορετική πτώση (σε ετέρα πτώση) απ τη λέξη που προσδιορίζουν λέγονται **ετερόπτωτοι προσδιορισμοί** και εκφέρονται με μ από τις πλάγιες πτώσεις (γενική, δοτική, αιτιατική).

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Οι ονοματικοί ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί

- **συνήθως ουσιαστικά**
  - Παράθεση
  - Επεξήγηση
- **συνήθως επίθετα**
  - Επιθετικός προσδιορισμός
  - Κατηγορηματικός προσδιορισμός

Οι ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί, όταν είναι ουσιαστικά ή λέξεις που αναπληρώνουν ουσιαστικά, είναι δύο: **α. η παράθεση και β. η επεξήγηση.**

Οι ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί, όταν είναι επίθετα ή άλλες λέξεις που αναπληρώνουν επίθετα, είναι δύο: **α. ο επιθετικός προσδιορισμός και β. ο κατηγορηματικός προσδιορισμός.**

Α. Παράθεση

Η **παράθεση** είναι συνήθως **ουσιαστικό,** μπορεί να τεθεί μεταξύ κομμάτων, μεταφράζεται με αναφορική πρόταση και αποδίδει ένα **γνωστό γνώρισμα** στο ουσιαστικό που προσδιορίζει. Είναι **ευρύτερη έννοια** από εκείνη που προσδιορίζει.

Π.χ.

Ξενοφῶν, **ὁ Ἀθηναῖος,** ἦλθε**.**

Β. Επεξήγηση

Η **επεξήγηση** είναι συνήθως **ουσιαστικό,** μπορεί να τεθεί μεταξύ κομμάτων και μεταφράζεται με το **δηλαδή.** Διασαφηνίζει μια γενική έννοια που προηγείται, ενώ η ίδια η επεξήγηση είναι **συγκεκριμένη έννοια.**

Π.χ.

Ὁ τῶν Ἀθηναίων νομοθέτης, **ὁ Σόλων,** εἰς Αἴγυπτον ἔπλευσεν.

Γ. Επιθετικός προσδιορισμός

Ο **επιθετικός προσδιορισμός** είναι συνήθως **επίθετο,** αποδίδει **σταθερή ιδιότητα** στο ουσιαστικό που προσδιορίζει και συμφωνεί με αυτό στο γένος, αριθμό και πτώση.

Π.χ.

Ὁ δίκαιος Ἀριστείδης ἀπέθανεν.

Δ. Κατηγορηματικός προσδιορισμός

Ο **κατηγορηματικός προσδιορισμός** είναι συνήθως **επίθετο χωρίς άρθρο** και εκφράζει **προσωρινή ιδιότητα.**

Π.χ.
Κῦρος εἶχε **ψιλήν** τὴν κεφαλήν.

Τα παρακάτω επίθετα **χωρίς άρθρο** είναι **πάντοτε** κατηγορηματικοί προσδιορισμοί: **πᾶς, ἅπας, ὅλος, ἄκρος, μέσος, ἔσχατος, μόνος,** καθώς επίσης οι αντωνυμίες **αὐτός** (ως οριστική) και **ἕκαστος.** (Αν συνοδεύονται από άρθρο, εκλαμβάνονται ως επιθετικοί προσδιορισμοί).

Π.χ.
Πάντες οἱ Ἕλληνες ἦλθον.

16

16

ΟΙ ΚΤΗΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Κτητικές λέγονται οι αντωνυμίες που φανερώνουν σε ποιόν ανήκει κάτι, δηλαδή ορίζουν τον κτήτορα.

Αυτές είναι οι εξής:

Α΄ Για έναν κτήτορα:

Α΄ πρόσωπο: **ἐμός, ἐμή, ἐμόν** (= δικός μου, δική μου, δικό μου)
Β΄ πρόσωπο: **σός, σή, σόν** (= δικός σου, δική σου, δικό σου)
Γ΄ πρόσωπο: **ἑός, ἑή, ἑόν** (= δικός του, δική του, δικό του)

Β΄ Για πολλούς κτήτορες:

Α΄ πρόσωπο: **ἡμέτερος, ἡμετέρα, ἡμέτερον** (= δικός μας, δική μας, δικό μας)
Β΄ πρόσωπο: **ὑμέτερος, ὑμετέρα, ὑμέτερον** (= δικός σας, δική σας, δικό σας)
Γ΄ πρόσωπο: **σφέτερος, σφετέρα, σφέτερον** (= δικός τους, δική τους, δικό τους)

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Σημείωση:

Η κτητική αντωνυμία του γ΄ προσώπου ἑός, ἑή, ἑόν (= δικός του, δική του, δικό του) είναι ποιητική και η σφέτερος, σφετέρα, σφέτερον (= δικός τους, δική τους, δικό τους) είναι σπάνια. **Στη θέση τους οι Αττικοί πεζογράφοι χρησιμοποιούσαν:**

- τη γενική της **επαναληπτικής** αντωνυμίας αὐτός, αὐτή, αὐτό:
  π.χ. ὁ ἀγρός αὐτῶν,
- τη γενική της **αυτοπαθητικής** αντωνυμίας ἐμαυτοῦ, σαυτοῦ, ἑαυτοῦ:
  π.χ. τοὺς ἑαυτοῦ φίλους
- τη γενική της **δεικτικής** αντωνυμίας οὗτος, αὕτη, τοῦτο ή ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο για έμφαση: π.χ. ὁ τούτου πατήρ.

Οι κτητικές αντωνυμίες κλίνονται **σαν τρικατάληκτα επίθετα της β΄ κλίσης** σε -ος, -η, -ον και -ος, -α, -ον: ἐμός, ἐμή, ἐμόν (όπως σοφός, σοφή, σοφόν) - ἡμέτερος, ἡμετέρα, ἡμέτερον (όπως δίκαιος, δικαία, δίκαιον).

Η Κλίση των κτητικών αντωνυμιών για έναν κτήτορα

Ενικός αριθμός

	Α΄ πρόσωπο			Β΄ πρόσωπο			Γ΄ πρόσωπο		
	Αρσ.	**Θηλ.**	**Ουδ.**	**Αρσ.**	**Θηλ.**	**Ουδ.**	**Αρσ.**	**Θηλ.**	**Ουδ.**
Ον.	ἐμός	ἐμή	ἐμόν	σός	σή	σόν	ἑός	ἑή	ἑόν
Γεν.	ἐμοῦ	ἐμῆς	ἐμοῦ	σοῦ	σῆς	σοῦ	ἑοῦ	ἑῆς	ἑοῦ
Δοτ.	ἐμῷ	ἐμῇ	ἐμῷ	σῷ	σῇ	σῷ	ἑῷ	ἑῇ	ἑῷ
Αιτ.	ἐμό	ἐμήν	ἐμόν	σόν	σήν	σόν	ἑόν	ἑήν	ἑόν

Πληθυντικός αριθμός

Ον.	ἐμοί	ἐμαί	ἐμά	σοί	σαί	σά	ἑοί	ἑαί	ἑά
Γεν.	ἐμῶν	ἐμῶν	ἐμῶν	σῶν	σῶν	σῶν	ἑῶν	ἑῶν	ἑῶν
Δοτ.	ἐμοῖς	ἐμοῖς	ἐμοῖς	σοῖς	σαῖς	σοῖς	ἑοῖς	ἑαῖς	ἑοῖς
Αιτ.	ἐμούς	ἐμάς	ἐμά	σούς	σάς	σά	ἑούς	ἑάς	ἑά

Η Κλίση των κτητικών αντωνυμιών για πολλούς κτήτορες

Α΄ πρόσωπο

	Ενικός αριθμός			**Πληθυντικός αριθμός**		
Ον.	ἡμέτερος	ἡμετέρα	ἡμέτερον	ἡμέτεροι	ἡμέτεραι	ἡμέτερα
Γεν.	ἡμετέρου	ἡμετέρας	ἡμετέρου	ἡμετέρων	ἡμετέρων	ἡμετέρων
Δοτ.	ἡμετέρῳ	ἡμετέρᾳ	ἡμετέρῳ	ἡμετέροις	ἡμετέραις	ἡμετέροις
Αιτ.	ἡμέτερος	ἡμετέραν	ἡμέτερον	ἡμετέρους	ἡμετέρας	ἡμέτερα

Β΄ πρόσωπο

	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ον.	ὑμέτερος	ὑμετέρα	ὑμέτερον	ὑμέτεροι	ὑμέτεραι	ὑμέτερα
Γεν.	ὑμετέρου	ὑμετέρας	ὑμετέρου	ὑμετέρων	ὑμετέρων	ὑμετέρων
Δοτ.	ὑμετέρῳ	ὑμετέρᾳ	ὑμετέρῳ	ὑμετέροις	ὑμετέραις	ὑμετέροις
Αιτ.	ὑμέτερον	ὑμετέραν	ὑμέτερον	ὑμετέρους	ὑμετέρας	ὑμέτερα

Γ΄ πρόσωπο

	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ον.	σφέτερος	σφετέρα	σφέτερον	σφέτεροι	σφέτεραι	σφέτερα
Γεν.	σφετέρου	σφετέρας	σφετέρου	σφετέρων	σφετέρων	σφετέρων
Δοτ.	σφετέρῳ	σφετέρᾳ	σφετέρῳ	σφετέροις	σφετέραις	σφετέροις
Αιτ.	σφέτερον	σφέτεραν	σφέτερον	σφετέρους	σφετέρας	σφέτερα

Οι ονοματικοί ετερόπτωτοι προσδιορισμοί

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Α. ΓΕΝΙΚΗ	Β. ΔΟΤΙΚΗ	Γ. ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ
1. Κτητική	1. Αντικειμενική	1. Αναφοράς
2. Δημιουργού	2. Αναφοράς	
3. Διαιρετική		
4. Ιδιότητας		
5. Ύλης		
6. Περιεχομένου		
7. Αιτίας		
8. Αξίας		
9. Υποκειμενική		
10. Αντικειμενική		
11. Συγκριτική		

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Α. Η ΓΕΝΙΚΗ ως ετερόπτωτος προσδιορισμός

1. Γενική Κτητική

Η γενκή κτητική δηλώνει το πρόσωπο ή το πράγμα στο οποίο ανήκει κάτι.

Π.χ.
Οἱ Λακεδαιμόνιοι κατεῖχον τὸν ἀγρὸν **τοῦ Περικλέους.**

2. Γενική του Δημιουργού

Η γενική του δημιουργού δηλώνει το δημιουργό ενός έργου, το οποίο και προσδιορίζει.

Π.χ.
Ἐπαινῶ τὰ ἔπη **τοῦ Ὁμήρου.**

3. Γενική Διαιρετική

Η γενική διαιρετική δηλώνει το σύνολο, μέρος του οποίου είναι το ουσιαστικό ή το επίθετο που προσδιορίζει.

Π.χ.

Τρεῖς **τῶν μαθητῶν** ἀπῆλθον.

4. Γενική Ιδιότητας

Η γενική ιδιότητας δηλώνει την ιδιότητα του προσδιοριζόμενου ονόματος και είναι κανονικά γενική ονόματος που σημαίνει **μέγεθος, ηλικία, μήκος, χρόνο, επιφάνεια ή είναι αφηρημένη έννοια.**

Π.χ.

Ἦλθε παῖς τριῶν **ἐτῶν.**

5. Γενική Ύλης

Η γενική ύλης δηλώνει την ύλη από την οποία είναι φτιαγμένος ο όρος που προσδιορίζει.

Π.χ.

Στέφανοι **ἐλαίας** τοῖς νικηταῖς ἐδίδοντο.

6. Γενική Περιεχομένου

Η γενική περιεχομένου δηλώνει το περιεχόμενο του όρου που προσδιορίζει.

Π.χ.

Εἶχες πίθον **οἴνου.**

Πλῆθος **ἀνθρώπων.**

7. Γενική Αιτίας

Η γενική αιτίας δηλώνει την αιτία για την οποία γίνεται κάτι.

Π.χ.

Ἐγένετο δίκη κλοπῆς.

8. Γενική Αξίας ή Τιμήματος

Η γενική αξίας ή τιμήματος δηλώνει την αξία ή το τίμημα του προσδιοριζόμενου ονόματος.

Π.χ.

Ἔθυες ἱερὰ τριῶν ταλάντων.

9. Γενική Υποκειμενική

Η γενική υποκειμενική δηλώνει το υποκείμενο της ενέργειας του προσδιοριζόμενου ρηματικού ονόματος· η γενική αυτή γίνεται υποκείμενο, αν τρέψουμε τη λέξη απ' την οποία εξαρτάται σε ρήμα ομμόριζο ή συνώνυμο ενεργητικής φωνής και σπάνια μέσης.

Π.χ.

Οἱ Ἀθηναῖοι δέχονται τὴν εὔνοιαν **τῶν συμμάχων** (= ευνοούν οι σύμμαχοι).

10. Γενική Αντικειμενική

Η γενική αντικειμενική δηλώνει το αντικείμενο της ενέργειας του προσδιοριζόμενου ρηματικού ονόματος· η γενική αυτή γίνεται αντικείμενο, αν τρέψουμε τη λέξη απ' την οποία εξαρτάται σε ρήμα ομμόριζο ή συνώνυμο ενεργητικής φωνής και σπάνια μέσης.

Π.χ.

Οὗτος ἦν νομεὺς **ἀγέλης** (= βόσκει το κοπάδι).

11. Γενική Συγκριτική

Η γενική συγκριτική δηλώνει πρόσωπο, ζώο ή πράγμα το οποίο συγκρίνεται με άλλο όμοιό του.

Π.χ.

Ὁ Ὄλυμπός ἐστι ὑψηλότερος **τῆς Ὄσσης.**

Β. Η ΔΟΤΙΚΗ ως ετερόπτωτος προσδιορισμός

1. Δοτική Αντικειμενική

Η δοτική αντικειμενική δηλώνει το αντικείμενο της ενέργειας του προσδιοριζόμενου ρηματικού ουσιαστικού ή επιθέτου ή επιρρήματος.

Με δοτική αντικειμενική συντάσσονται:

→ **α. Ουσιαστικά** παράγωγα ρημάτων ή επιθέτων που συντάσσονται με δοτική.

Π.χ

Ἡ ὁμιλία **τοῖς κακοῖς** ἐπικίνδυνός ἐστι τοῖς νέοις.

β. Επίθετα που δηλώνουν:

1. Φιλία - έχθρα (φίλος, ἐχθρός, εὔνους, εὐμενής, πολέμιος κ.ά.).

Π.χ.

Οὐδεὶς θεός ἐστι δύσνους **τοῖς ἀνθρώποις.**

2. Ωφέλεια - βλάβη (ὠφέλιμος, ἐπιζήμιος, βλαβερός κ.ά.).

Π.χ.

Ἐπιθυμία βλαβερὰ **σώματι καὶ ψυχῇ.**

3. Προσέγγιση - μείξη (γείτων, ὅμορος, παραπλήσιος κ.ά.).

Π.χ.

Χώρα ὅμορος **τῇ Ἑλλάδι.**

4. Ευπείθεια - υποταγή (εὐπείθης, ὑπήκοος κ.ά.).

Π.χ.

Ὁ ἵππος εὐπειθὴς **τῷ ἡνιόχῳ** ἐστί.

5. Ακολουθία - διαδοχή (διάδοχος, ἀκόλουθος, ἑπόμενος κ.ά.).

Π.χ.

Ἀκόλουθα **τούτοις** πράττω.

6. Ομοιότητα - ταυτότητα (ὅμοιος, ἀνόμοιος, ὁ αὐτός κ.ά.).

Π.χ.

Οἱ πονηροί εἰσιν ὅμοιοι **ἀλλήλοις.**

7. Ισότητα - συμφωνία (ἴσος, σύμφωνος, ἰσόπαλος, ἰσόρροπος κ.ά.).

Π.χ.

Οὐ δεῖ ἴσον **τοῖς ἀγαθοῖς** τοὺς κακοὺς ἔχειν.

8. Αρμόζον - πρέπον (ἁρμόδιος, ἀναρμόδιος, ἀπρεπής κ.ά.).

Π.χ.

Ἀνάρμοστόν ἐστι τὸ αἰσχρὸν παντὶ **τῷ θείῳ.**

9. Τα σύνθετα με τις προθέσεις ἐν, σύν (ἔμφυτος, ἐμμονή, σύμμαχος, συμφέρον κ.ά.).

Π.χ.

Αἰδὼς καὶ φόβος ἔμφυτα **τοῖς ἀνθρώποις** εἰσίν.

γ. Επιρρήματα που προέρχονται από ρήματα ή επίθετα που συντάσσονται με δοτική (ὁμοῦ, ἅμα, ὁμοίως, ἑπομένως, συμφώνως).

Π.χ.

Τὸ ὕδωρ ἐπίνετο ὁμοῦ **τῷ πηλῷ.**

Συμφώνως **τῷ νόμῳ.**

2. Δοτική Αναφοράς

Η δοτική αναφοράς δηλώνει σε τι **αναφέρεται** ο ονοματικός όρος τον οποίο προσδιορίζει. Με δοτική της αναφοράς συντάσσονται τα επίθετα **ἀσθενής, δεινός, καλός, δυνατός, εὐπροσήγορος** (= γλυκομίλητος)**, ἱκανός, ἰσχυρός, τραχύς, φοβερός, ταχύς** κ.ά.

Π.χ.

Κλέαρχος ὁρᾶν στυγνὸς ἦν καὶ **τῇ φωνῇ** τραχύς.

Γ. Η ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ως ετερόπτωτος προσδιορισμός

1. Αιτιατική Αναφοράς

Η αιτιατική αναφοράς δηλώνει σε τι **αναφέρεται** ο ονοματικός όρος τον οποίο προσδιορίζει. Με αιτιατική αναφοράς συντάσσονται επίθετα ή ουσιαστικά που δηλώνουν **ψυχική ή σωματική ιδιότητα.**

Π.χ.

Οὗτος ἐγένετο βελτίων **τὴν ψυχήν.**

Συνηθισμένες αιτιατικές της αναφοράς είναι λέξεις που δηλώνουν:

α. Αριθμό, μέγεθος, ποιότητα (τὸ εὖρος, τὸ ὕψος, τὸ μῆκος, τὸ ὄνομα, τὸ βάθος, τὸ πλῆθος, τὸ πλάτος, τὸ μέγεθος, τὸ γένος, τὰ πάντα, τὴν φύσιν κ.ά.).

Π.χ.

Τάφρος ἦν ὀρυκτὴ βαθεῖα, τὸ μὲν **εὖρος** ὀργυαὶ πέντε, τὸ δὲ **βάθος** ὀργυαὶ τρεῖς.

β. Μέρος του σώματος (τοὺς πόδας, τὴν κεφαλήν κ.ά.).

Π.χ.

Ἀπετμήθησαν **τὰς κεφαλάς.**

17

17

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί εκφέρονται: **α. μονολεκτικά και β. περιφραστικά**.

Μονολεκτικά με:

1. Επιρρήματα.
Π.χ.
Ἦλθες χθές.

2. Πλάγιες πτώσεις ονομάτων (ουσιαστικών και αντωνυμιών).
Π.χ.
Ἦλθες **νυκτός.**

3. Επιρρηματικές μετοχές (δηλ. **τ**ελικές, **υ**ποθετικές, **χ**ρονικές, **α**ιτιολογικές, **τ**ροπικές και **ε**ναντιωματικές).
Π.χ.
Ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον.

4. Επιρρηματικό κατηγορούμενο.
Π.χ.
Κῦρος **ἄσμενος** ἑώρα τοὺς Ἕλληνας νικῶντας.

5. Απαρέμφατο της αναφοράς.
Π.χ.
Κῦρος ἦν ἀξιώτατος **ἄρχειν.**

6. Απαρέμφατο του σκοπού ή του αποτελέσματος.
Π.χ.
Τὴν πόλιν **φυλάττειν** αὐτοῖς παρέδωκαν.

7. Απόλυτο Απαρέμφατο.
Π.χ.
Ἀληθές γε **ὡς ἔπος εἰπεῖν** οὐδὲν εἰρήκασιν.

VIDEO ΜΑΘΗΜΑ

Περιφραστικά με:

1. Εμπρόθετους προσδιορισμούς ή προθετικά σύνολα.
Π.χ.
Ἐν τῇ ἀγορᾷ ἔμειναν.

2. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (δηλ. **τ**ελικές, **υ**ποθετικές, **χ**ρονικές, **α**ιτιολογικές, **σ**υμπερασματικές ή αποτελεσματικές, **ε**ναντιωματικές ή παραχωρητικές και επιρρηματικές αναφορικές).
Π.χ.
Δίκαιος γίγνου, **ἵνα καὶ δικαίων τυγχάνῃς.**

Εμπρόθετοι επιρρηματικοί προσδιορισμοί

Οι εμπρόθετοι επιρρηματικοί προσδιορισμοί **δηλώνουν:**

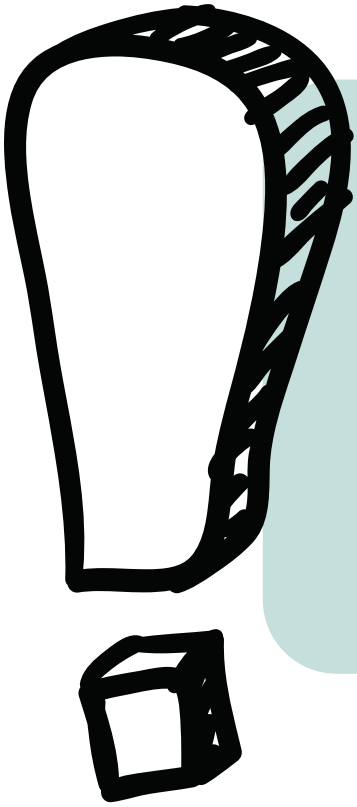

1. Τόπο:
α. Στάση. β. Κατεύθυνση. γ. Απομάκρυνση. δ. Διά μέσου.
2. Χρόνο.
3. Τρόπο.
4. Αιτία.
5. Σκοπό.
6. Αναφορά.
7. Εναντίωση.
8. Υπεράσπιση.
9. Μέσο / Όργανο.
10. Συνοδεία.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:
Πρόδρομος Μιχαλάκης

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΥΣΑΡΙ | LISARI.GR
& Πρόδρομος Μιχαλάκης

lisari.gr

Πανόρμου 14 & Σμύρνης,
12242, Αιγάλεω
τηλ.: 210 5982 614
e-mail: info@lisari.gr
www.lisari.gr

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και από τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή οποιοδήποτε μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

lisari.gr